

ESPLAI

IL·LUSTRACIÓ CATALANA



LA VEREMA AL PRIORAT

Una bella veremadora, falçó en mà, collint el raïm que manca per omplir el cistell.
Un bé de Déu de raïms en mans d'un bé de Déu de joventut.

Preu del número: 50 cèntims

CARICATURES, ANECDOTES I CURIOSITATS

LA CARN SINTÈTICA

Un químic alemany, el doctor Wessen, sembla que ha creat una carn sintètica.

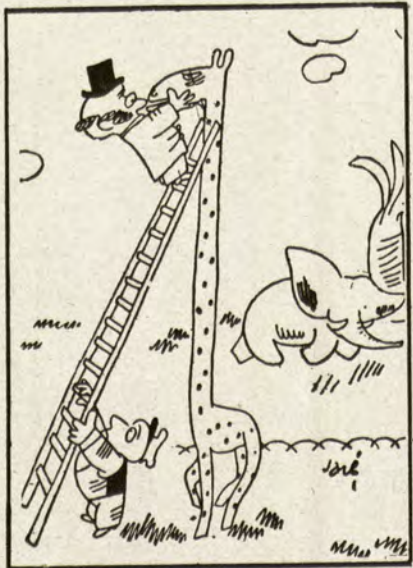
Tindrà totes les aparences d'una carn usual i podrà ésser menjada amb els llegums amb què sol ésser acompanyada tota carn. Aquesta menja sintètica, té diversos gustos que corresponen al sabor del bou, del moltó, del porc, etc.

Si l'invent del doctor alemany és explotat, en els restaurants especialitzats serà servit al client un «ersatz Wessen», al gust del consumidor.

Serán uns plats molt econòmics car l'inventor declara que podrà produir carn sintètica a preus que resistiran tota competència.

L'invent del doctor Wessen, no és, totalment original: el savi francès Berthelot ja havia creat una mena de comprimit que, ell sol, representava el valor nutritiu d'un dinar complet.

Val a dir, que aquest producte mai no va ésser posat a la venda i no hi ha ningú que pugui vanar-se d'haver degustat un sopar comprimit.



INDICACIO MEDICA

—Ja m'ho pensava. Efectivament, aquesta girafa té unes lleugeres angines. Li haurem de posar un mocador al coll.

EL «BOUQUET» I L'AROMA DELS VINS

L'aroma d'un vi cal que no sigui confós amb el que els francesos en diuen el «bouquet».

L'aroma sols l'olorat pot percebre'l, és degut als olis essencials de la pell del raïm i no és ben pronunciat sinó en els vins joves, els quals, generalment, estan desproveïts de «bouquet».

El «bouquet», essent principalment constituït pels èters resultants de la combinació dels àcids i dels alcohols del vi, no pot formar-se sinó lentament, a còpia d'anys.

CURIOSITAT MATEMÀTICA

Un llegidor ens fa conèixer aquesta «curiositat matemàtica».

Multiplicant el número 12345679 — format de totes les xifres, menys el 8 — per una vegada 9, dues vegades 9, o sia 18 —, tres vegades 9, o sia 27 —, etc., s'obté en el producte un nombre format únicament per la xifra 1, la xifra 2, la xifra 3, etcètera, segons el múltiple de 9 utilitzat.

Exemple:

$$12345679 \times 9 = 111111111$$

$$12345679 \times 18 = 222222222$$

$$12345679 \times 27 = 333333333$$

$$12345679 \times 36 = 444444444$$

$$12345679 \times 45 = 555555555$$

$$12345679 \times 54 = 666666666$$

$$12345679 \times 63 = 777777777$$

$$12345679 \times 72 = 888888888$$



EL PAGES I LA MORT

—Quina llàstima que no hagués vingut el mes de juny, que ens hauria ajudat a segar!

COLOMS MISSATGERS

Els colomòbils organitzen entre ells concursos per als quals preparen exemplars especialment seleccionats, i aquests concursos es componen de curses efectuades en distàncies de 400, 500, 800, ó 900 quilòmetres.

El colom missatger pot assolir una velocitat de 110 a 120 quilòmetres a l'hora en petites distàncies, i en un trajecte llarg, aquesta velocitat disminueix a 75 quilòmetres.

El colom és relentit pels obstacles que troba en el camí, en particular pel salvament de les serralades i per les tempestes. Aquests obstacles són tals, que de vegades l'ocell es troba completament esgarriat i no aconsegueix ja retrobar el seu colomar.

Per tal de recuperar les aus desencaminades, que representen una pèrdua molt considerable pel colomòbil, aquest posa a la pota dels coloms joves una anella d'alumini, que porta les indicacions del nom i del domicili del propietari.

Es creu que l'acció de les estacions de T. S. F. és una causa de la pèrdua de molts coloms missatgers.

El sentit d'orientació d'aquestes simpàtiques bestioles, malgrat tots els progressos de la telegrafia i el telèfon, resta en molts casos, el mitjà més segur i ràpid per al transport de missatges urgents.



—La seva professió?
—Literat.
—Sap llegir i escriure?

S'IMPOSA L'ESTALVI GENERAL

El dèficit del pressupost hongarès, que l'any passat va ésser de 78 milions de «pengos», no ha estat sinó de 40 milions en els nous pressupostos sotmesos al Parlament.

Per a arribar a aquesta reducció ha calgut fer severes compressions en tots els serveis de l'Estat. Aquest any, a Hongria no hi haurà ni noves construccions, ni fundacions, ni empreses.

Aquesta disminució del dèficit sembla encara massa insignificant al ministre de Finances i altres economies s'obtiniran destinant al retir alts funcionaris les situacions dels quals restaran vacants.

El pla d'economia del Govern comporta, a més, la reducció dels jornals de tots els funcionaris i la disminució de les despeses en tots els tallers de l'Estat.

A veure si tant d'estalvi, conduirà fins a l'estalvi de tota activitat obrera!

LLEIS DE CORTESIA

Un home mai no ha d'ésser el primer d'allargar la mà a una dona i en altres temps, una dona rarament allargava la mà a un home que conegués poc. La cortesia avui s'ha fet més familiar.

Una dama que rep visites, allarga sempre la mà a les persones que acudeixen a casa seva.

Per excepció, un home casat podrà allargar la mà a una noia, però un jove ha d'abstenir-se'n d'una manera absoluta.

La noia allarga la mà a un jove que ja coneix, per haver-li estat presentat en llocs d'una certa intimitat familiar.



El senyor Figaró s'ha retirat de l'ofici de perruquer i com que enyora el seu art, ara es dedica a embellir el seu jardí.



LES DONES I ELS COLORS

—He volgut tenir-me el cabell ros, ja que m'havia comprat un vestit vermell; però com que els cabells no m'han quedat bé i se m'han tornat verdosos m'he vist obligada a comprar-me un vestit negre...

EL TEATRE MES ANTIC

El senyor Luigi Pernié, professor a la Universitat de Florència, fa anys que excavava a Creta.

Ara ha desenterrat a Faistos les restes d'un teatre que té mil cinc cents anys més que el de Dionisos i que, segons ell, és el més antic del món.

El senyor Pernié creu que aquest teatre va ésser destruït per les flames vers el segle setze abans de la nostra era i reconstruït una mica més tard, amb algunes variants arquitectòniques.

Les runes, en el flanc d'un turó no lluny del palau, estan compreses en un immens pati enllosat i el seu pla es distingeix encara ben clarament. Un ample espai oblong, amb paviment de pedres calcàries, constituïa l'escena. La pujada i descens dels actors es feia per dues belles escalinates que s'aixecaven en amfiteatre. Una d'elles, conduïa al palau com una mena de caminal lleugerament inclinat per on, se suposa, el rei feia la seva solemniat entrada a l'espectacle.

Els drames que es representaven a Faistos, devien ésser d'inspiració religiosa i comportar llargues parts de cants i de danses.

Però les diversions, segons testimoni dels frescos trobats en bon estat al teatre, es veu que eren molt sovint tauromàquies. Al voltant dels braus, els animals sagrats s'ordenaven en múltiples desfílades.



EL CONFORT EN EL CAMPING

Uns que a la tenda de campanya s'hi han fet un còmode soterrani. («The Humorists»)

Federació de Joves Cristians de Catalunya



Joventuts estudioses que es preocupen de l'esdevenidor.

Promocions esperançadores del dia de demà.

Formacions ardides per a les lluites de l'esperit.

Avançades glòries de l'Acció Catòlica.

Federació de Joves Cristians de Catalunya.

En aquesta edat en què la vida es presenta com un enigma.

En què totes les coses tenen un caire desconegut.

En què la llum no és encara ben destriada de la tenebra.

Es necessària una ferma educació cristiana i patriòtica, mitjançant la qual es tornin fortes les nostres conviccions i es facin invencibles les nostres idees.

Joves que sentiis les inquietuds de cada dia i de cada hora,
si voleu ésser bons cristians i bons patriotes, militeu sota
el signe de la F. J. C.

25 LLIBRES SOBRE ELS MONUMENTS ARTÍSTICS DE CATALUNYA



UN RECÓ DE LA
PLAÇA DEL REI

L'Arquitectura Romànica a Catalunya (3 volums), per J. Puig i Cadafalch, A. de de Falguera i J. Goday (Publicacions de l'Institut d'Estudis Catalans).

La geografia i els orígens del primer art romànic, per J. Puig i Cadafalch («Memòries Patxot», Institut d'Estudis Catalans).

El Monestir de Poblet, per Cèsar Martinell («Col·lecció Sant Jordi». Editorial Barcino).

El Monestir de Santes Creus, per Cèsar Martinell («Col·lecció Sant Jordi». Editorial Barcino).

El Monestir de Sant Pere de Roda, per J. Guitart.

Els Banys Àrabs de Girona, per Carles Rahola.

La Ciutat de Girona, per Carles Rahola (2 volums). («Enciclopèdia Catalunya». Editorial Barcino.)

El Monestir de Sant Joan de les Abadesses, per J. Danès (Centre Excursionista de Catalunya).

Sant Cugat del Vallès, per Elias Rogent (Publicacions de l'Associació d'Arquitectes de Catalunya).

Monasterio de Sant Llorens del Munt, per Elias Rogent (Publicacions de l'Associació d'Arquitectes de Catalunya).

El Claustro del Monasterio de San Pedro de las Puellas, per U. Iranzo (Publicacions de l'Associació d'Arquitectes de Catalunya).

Santa Maria de la Mar, per B. Bassegoda.

Història i Arquitectura del Monestir de Poblet, per L. Domènech i Muntaner.

La Catedral de Barcelona, per Feliu Elias («Col·lecció Sant Jordi». Editorial Barcino).

La Catedral de València, per F. Almela i Vives («Col·lecció Sant Jordi». Editorial Barcino).

La Catedral Vella de Lleida, per Joan Bergós («Col·lecció Sant Jordi». Editorial Barcino).

La Seu Nova de Lleida, per Cèsar Martinell (Impremta Castells. Valls).

La Seu de Manresa, per J. Torres Argullol (Publicacions de l'Associació d'Arquitectes de Catalunya).

Records i bel·leses de Barcelona, de Pau Pífferrer («Col·lecció Popular Barcino». Editorial Barcino).

Records i bel·leses de Catalunya, per Pau Pífferrer («Col·lecció Popular Barcino». Editorial Barcino).

Diàlegs sobre l'Arquitectura, per Nicolau M. Rubió (Impremta Altés).

El Temple de la Sagrada Família, per J. Puig Boada («Col·lecció Sant Jordi». Editorial Barcino).

Gaudí, per J. F. Ràfols (Editorial Políglota).

Elias Rogent, per B. Bassegoda (Publicacions de l'Associació d'Arquitectes de Catalunya).

Album Meravella, per P. Pujol i Casademont i altres (Llibreria Catalònia).



LA TRAGÈDIA DEL 6 D'OCTUBRE

La façana del Palau de la Generalitat de Catalunya, després del bombardeig. La part dreta del balcó, sofí les conseqüències dels disparats que es veié obligada a fer la tropa per intimar a la rendició els que es feren forts dins del Palau. (Vegeu informació a la pàgina següent). — (Fotografia Puig Farran)

QUESTIONS DEL DIA

UNA NIT TRÀGICA

Catalunya acaba de passar unes hores veritablement tràgiques. Mai aquest qualificatiu no haurà tingut una aplicació més apropiada. Els esdeveniments de la nit del sis al set d'octubre ofereixen el màxim horror imaginable, com si talment fossin del més truculent espectacle guinyolenc. I aquest horror fou, instant per instant, propagat i materialment viscut per la generalitat dels ciutadans que, amb l'alè suspens i el cor oprimat com mai, seguien el curs de les transmissions radiofòniques. Quin català podrà oblidar mai més aquelles hores llarguíssimes d'emoció i d'ansietat indescriptibles? Qui podrà ni tan sols somniar que, en donar tot just els primers passos per la via del nostre recobriment, a favor del qual els catalans hem vingut laborant tota una centúria, pogués produir-se de cop i volta una semblant catàstrofe?

I, amb tot, la catàstrofe s'ha produït. I ella no representa altra cosa, en el fons, deixant de banda tota incidència purament anecdòtica, que la culminació fatal d'una política essencialment demagògica, desposseïda de tot sentit constructiu i de tota idealitat autèntica i desinteressadament patriòtica, no atenta sinó a la concupiscència del poder i a la satisfacció de la més àvida cupiditat partidista. Molt greus havien d'ésser, certament, els mancaments comesos perquè haguessin d'ésser objecte d'una sanció tan dura.

Realment, la situació de la nostra terra ja feia algun temps que havia entrat en un període d'innegable gravetat. Dia per dia la nostra premsa havia de retreure fets d'una significació francament anàrquica, els quals, no solament no eren evitats o reprimits per una acció governativa previsor i inspirada únicament en els postulats indeclinables d'ordre i de justícia, sense el suport dels quals no és possible que les societats humanes subsisteixin i prosperin, sinó que encara eren descaradament atats per elements ben qualificatius del partit que, a l'adveniment de la República, va passar a ésser amo i senyor del Govern de Catalunya.

La Catalunya de tots els catalans, la que cadascú de nosaltres havia de sentir més intensament com a pròpia d'ençà que començà a ésser establert el nostre règim autònom, esdevingué ben aviat, de fet, la Catalunya de les esquerres. Amb una manca absoluta del més elemental sentit de germanor patriòtica i àdhuc de simple convivència social, els drets i els interessos dels ciutadans no addictes al partit governant o als seus satèl·lits han estat ben sovint vexats i atropellats amb procediments de la més revoltant violència. A tal punt havia arribat la situació, que la nostra terra es trobava ja, en realitat, en un veritable estat de guerra civil. La divisió, entre els catalans, era cada dia més profunda; la flama de la discòrdia, entre nosaltres, apareixia a cada instant més abrandada.

Una situació tan violenta era evident que no havia d'ésser gaire duradora si no podia apuntalar-se en un poder extern. I per això les esquerres catalanes, amb una negació implícita de tot sentit autènticament català, no vacil·laren a identificar la causa de Catalunya amb la de les esquerres espanyoles, àdhuc les més extremistes. Aquesta feta, forçosament, inevitablement, havia de tenir doloroses conseqüències per a la nostra terra. I, efectivament, ja ho acabem de veure...

El Govern de l'Esquerra, amb una manca de sentit governamental que realment esparvera, a més de provocar l'agitació i el desor-



Les destroces causades per les canonades al Centre de Dependents de la Rambla de Santa Mònica. — (Fotografia Puig Farran)

dre anàrquic a la pagesia, ha esmerçat les seves energies a enquadrar bona part de la nostra joventut en agrupacions de caràcter bèl·lic, d'un bel·licisme típicament feixístic, i ha deixat que fos embriagada amb excitacions de revolta i amb la predicació d'ideals que, quan no són mancats de precisió, resulten utòpics o contraproductius en relació amb l'obra d'ordenament i reconstrucció que amb la implantació de l'Estatut ens pertoca realitzar. Ha volgut formar el jovent per a la guerra, exactament tal com ho fan avui dia a tots els països on impera un règim dictatorial. És possible de concebre una política més insensata que aquesta? És possible que hi hagi qui tingui tan poc seny que no comprengui que solament amb procediments pacífics, és a dir, amb l'estudi,

el treball, la perseverança i, sobretot, l'honestat política pervindrem a afermar la nostra personalitat i a assolir i consolidar les nostres llibertats legítimes?

No; la Generalitat, com a institució de Govern de Catalunya no té dret a mantenir una força, ni regular ni irregular, que serveixi d'instrument de coacció partidista ni molt menys que pugui representar, més o menys ostensiblement, una amenaça d'hostilitat envers el poder legalment constituït a Espanya. La nostra política, en allò que només a nosaltres afecta, ha d'ésser convenientment deslliada de la política general espanyola. Però el destriament mai no pot significar eventual animadversió, segons sigui la tendència dels qui a Madrid governin. L'autonomia ha de servir per viure més en pau i tractar-nos més amigablement amb les altres regions ibèriques; però mai per fer servir la nostra terra de baluard d'aquells qui, democràticament desnonats per l'opinió pública, intentin d'escalar el governament d'Espanya mitjançant una acció sediciosa.

Ara, abans de posar punt final a les breus consideracions que acabem de fer, si tractéssim de projectar la catàstrofe d'aquella nit tràgica que motiva el nostre comentari damunt l'esdevenidor de Catalunya, quina impressió en treuríem? Cal que, fent un esforç per a asserenar-nos, procurem veure la realitat tal com és, sense acontentar-nos amb lamentacions estèrils, ni tampoc amb imprecacions irades, igualment d'una completa eixorquia i no adients amb l'esperit cristià que constantment ha d'informar els nostres mots i els nostres actes. Tampoc no ens podem deixar abatre pel pessimisme atúdor de totes les energies creadores. El dany inferit a Catalunya per aquells que fins ara l'han regida, ha estat realment molt greu. Però únicament de nosaltres depèn, humanament parlant, que aquest seny no sigui irreparable.

Si el nostre poble, després d'haver-se lliurat a la reflexió a què els tràgics esdeveniments passats conviden, sap mostrar el convenient encert en l'elecció dels seus futurs governants, podem esperar confiadament que tot tingui remei encara. Enmig de l'immens dolor que com a cristians i com a catalans sentim en aquests moments, nosaltres volem obrir el cor a l'esperança — aquest és l'únic consol que tenim — que el noble català sabrà reaccionar virilment i orientar amb seny i energia la nostra vida pública pel camí de la pau, de l'ordre i la justícia. Déu faci que el dolorosíssim escarment ens sigui saludable! — M. P.

Aquests darrers temps, d'ençà que es parlava de la constitució d'un Govern Lerroux i d'alguns partits de dretes, a Barcelona circulaven tota mena de rumors, que anaren augmentant durant la gestació de la crisi. A més a més, cada dia hi hagué petites manifestacions contra la possible formació d'un Govern de centre-dreta, i es parlava, el dia de la



Com quedaren les finestres del despatx de l'alcalde i de la sala de secretaria després dels successos. — (Fotografia Puig Farran)



Els canons desfiguraren la façana de la Comandància dels Somatenes. — (Fotografia Puig Farran)



Soldats d'artilleria, a la plaça de Sant Jaume, amb un canó enfilat cap al carrer de Fivaller



Una barricada a la Plaça de Santa Anna, davant de l'edifici incautat per l'Aliança Obrera. — (Fotografia Puig Farran)

formació del Govern, que es preparava un moviment nacional d'esquerres, i que hi estava compromès el Govern de Catalunya. El malestar anava en augment, i el dijous al vespre, el govern de la Generalitat suspengué tots els actes polítics que hi havia anunciat. Elements socialistes, comunistes, sindicalistes dissidents, etc., acordaren oferir llur ajut a qualsevol moviment de protesta que s'iniciés contra la constitució del nou govern, la llista del qual havia estat facilitada el mateix dijous. Els diaris confeccionats la nit del dijous al divendres, hagueren ja de passar per la censura governativa.

Sota aquests auspicis, començà el dia 5, divendres, durant el qual les coaccions exercides per grups de joves extremistes i d'Estat Català, aconseguiren la paralització completa de la ciutat. Per a arribar a aquesta paralització calgué que hi hagués nombrosos actes de sabotatge i diversos aldarulls i topades entre els que feien plegar i els que volien continuar treballant. A conseqüència d'aquests fets, resultaren algun mort i diversos ferits. Les emissores de ràdio anaven emetent notícies arreu, dient que a Barcelona la vaga era absolutament general, i recomanaven serenitat i que la gent es posés al costat del govern. L'atur, durant el divendres, fou, doncs, absolut en el centre de la ciutat, però no tant a les barriades, on algunes fàbriques continuaren treballant, malgrat els incidents que es produïren. L'actitud passiva dels agents de l'autoritat, feia que els coaccionats acatessin arreu les ordres de plegar. També hi hagué interrupcions en els serveis de correus i telègrafs i en els de ferrocarrils, sobretot en la línia de Tarragona. Els ferrocarrils de Catalunya deixaren de funcionar absolutament. Com més avançava la tarda, els incidents anaven en augment. El Parlament de Catalunya celebrà una petita sessió, la qual produí una expectació immensa, perquè circularen rumors que es prendrien acords d'una transcendència extraordinària respecte a les relacions entre Catalunya i el Govern. Però, la sessió fou de molt curta durada i es desenrotllà d'aquesta forma: «El Sr. Martí Esteve, enmig d'un gran silenci i de molta expectació, diu: «Les circumstàncies actuals, d'immensa gravetat, requereixen per part del Govern la màxima atenció, i és per aquest motiu que jo, en nom del Govern, demano a la Cambra que aixequi la sessió.» El president pregunta si és aprovada la proposició i així s'acorda per unanimitat. Durant el divendres, fou clausurat algun centre polític de dretes i a la nit no sortí cap diari. De fora de Barcelona es rebien a cada moment noves alarmistes, i en alguns pobles el moviment prenia derivacions de caràcter socialitzant i comunista.

El dissabte fou un dia memorablement tràgic per la nostra terra. Al matí, continuaren les coaccions i així com el dia abans encara en algun lloc s'arribà a treballar, malgrat tot, dissabte es pot dir que l'atur era

absolut, total, i tota la ciutat expectant. Al matí, les dones procuraven proveir-se i així es féu sense contratemps; a la tarda, a primeres hores, tota la ciutat es pot dir que era al carrer; però a mesura que avançava la tarda, i com que a tots els centres d'esquerra i obrers aliats al moviment es repartien armes curtes i llargues en grans quantitats, la gent s'anà esverant, i quan començava a fer-se fosc només quedaven pels carrers grups d'homes armats que s'escamparen per tota la ciutat i guardaven els carrers principals, tant del centre com de les barriades. Durant tot el dia hi hagué diversos incidents entre la força pública i grups de terroristes i també algun contra soldats. A més, calgué desallotjar diversos sindicats clausurats que havien estat assaltats pels anarquistes, els quals, per entrar, trencaren els precintes de clausura. Tota l'expectació culminà en el discurs del senyor Companys, el qual, a les vuit del vespre, proclamà l'Estat Català dintre la República Federal Espanyola. Tot seguit, la nova s'escampà per la ciutat, car el discurs també havia estat radiat, i des de llavors endavant els tràgics successos prengueren volum considerable. Tot seguit de proclamar l'Estat Català, el senyor Companys parlà per telèfon amb el general Batet, participant-li el que acabava de fer i sollicitant la seva adhesió. El cap de la quarta divisió orgànica de l'Exèrcit, respongué que no podia donar cap resposta a un encàrrec telefònic i que li fes la comunicació per escrit. Davant d'això, es procedí pel Consell de la Generalitat a redactar la comunicació sollicitada, que fou tramesa al general Batet, per mitjà del diputat al Parlament Català senyor Tauler. El general es limità a recollir-la i per tota resposta lliurà al senyor Tauler un exemplar del ban declarant l'estat de guerra. El primer incident greu ocorregué tot seguit a la plaça de Sant Jaume, a la qual arribà la força encarregada de proclamar l'estat de guerra. Hom diu que el comandant dels mossos d'esquadra Sr. Pérez Farràs ordenà als mossos d'esquadra que fessin foc contra els soldats, i des d'aquest moment, començà la lluita. En dos quarts d'onze de la nit que la lluita es generalitzà i a la poca estona foren emplaçats canons contra la Generalitat i contra l'Ajuntament. Aquest havia celebrat sessió i s'havia adherit a l'acord pres per la Generalitat proclamant l'Estat Català, amb el vot en contra de la minoria regionalista. La lluita durà violenta fins a les sis de la matinada, en la qual hora al balcó de la Generalitat fou hissada la bandera blanca en senyal de rendició. Durant tota la nit, abans de la lluita i durant la lluita, el senyor Dencàs féu diverses crides per ràdio, cada vegada més desesperades. Tot seguit que la Generalitat hissà bandera blanca, parà el foc i l'edifici fou ocupat per les forces militars. També fou ocupat l'Ajuntament i la Conselleria de Governació. El senyor Companys i tots els membres del Govern de la Generalitat foren

detinguts, llevat del senyor Dencàs, el qual es féu escapol de la Conselleria de Governació per un passadís subterrani. Durant la lluita foren també canonejats els edificis del Centre de Dependents i de la Comandància de Sometents, i la lluita s'escampà encara, per diversos llocs de la ciutat. A la matinada, però, l'autoritat militar havia dominat completament la situació.

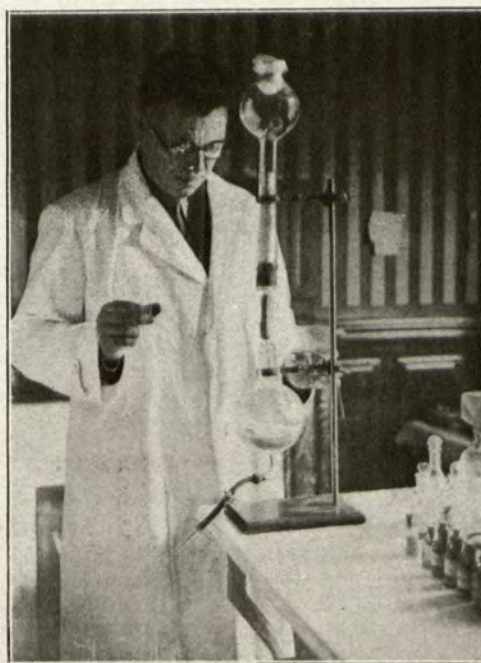
L'epíleg tràgic fou el gran nombre de morts i ferits, dels quals és impossible de donar-ne la xifra exacta, tant de soldats com de paisans, car les baixes foren nombroses. Les detencions també foren nombrosíssimes, entre aquestes, algunes personalitats de fora de Catalunya, com l'ex-president del Consell de ministres Sr. Azaña, que fou detingut dimarts a casa del Dr. Gubern.

La pacificació de la resta de Catalunya, on han ocorregut successos greus, entre altres alguns incendis d'esglésies i assassinats de propietaris i sacerdots, s'està efectuant també ràpidament.

EL MÓN DE LA CIÈNCIA

HA ESTAT DESCOBERT EL MICROBI DEL CÀNCER?

El Dr. Révélis, cèlebre biòleg francès, ha afirmat, recentment, haver descobert el microbi del càncer. Aquest home de ciència, segons ha declarat, porta més de divuit anys



El biòleg francès Dr. Révélis que afirma haver descobert el microbi del càncer. (Fotografia Grafinform)

treballant en aquestes recerques, les quals pretén que han assolit un èxit definitiu.

Són molts els homes de ciència que han dedicat les seves activitats a guarir aquest terrible flagell; però, malgrat la constant preocupació, no s'ha pogut arribar a una extinció total de l'espantós mal. Potser a partir de la descoberta del Dr. Révélis, s'haurà donat un gran pas, encara que l'opinió dels més autoritzats en aquesta matèria es mostra molt reservada.

El Dr. W. von Brehmer diu també que ha descobert la causa que produeix el càncer, i afirma que és en forma d'organismes bacteriològics desconeguts fins ara. Potser hem exagerat una mica sobre aquestes descobertes, afirmen molts científics. El doctor Brehmer descriu un microbi extraordinari, que pot cultivar-se fora del cos humà, en un medi de cultiu més alcalí que els emprats correntment, i ha manifestat la gran facilitat amb què es produeix el càncer en els animals als quals ha estat injectat aquell microbi. El microbi original, segons aquest home de ciència, l'ha obtingut de la sang de malalts cancerosos, i ha comprovat que aquest no produeix el càncer si la sang no és molt alcalina.

Calen encara molts treballs dels homes dedicats a les recerques bacteriològiques, però s'han publicat diversos reports els quals no aclareixen pas del tot si és possible encara evitar de produir el càncer. El professor Víctor Schilling, ha presentat una memòria de les seves pròpies investigacions sobre el cultiu del microbi esmentat fora del cos humà i produir amb ell el càncer en animals. Els resultats obtinguts per aquest altre doctor són francament descoratjadors i s'ha constatat que en aquestes experiències, fetes amb la cooperació del mateix Dr. Brehmer, mentre un classificava un nombre de resultats en sentit negatiu, l'altre assegurava que calia classificar-los en sentit positiu. En aquestes recerques, el Dr. Schilling ha fet avinent que certes estructures que es troben dintre o vora els globus roigs, són produïts per estats d'anèmia que no tenen res a veure amb el càncer. De manera que aquests dos doctors, no han arribat pas a cap resultat definitivament pràctic. Aquesta explicació, o aquesta constatació, és la base de la història de molts altres treballs sobre el microbi del càncer fetes en diversos temps i que, desgraciadament, no han estat altra cosa que una il·lusió passatgera. Ara, amb motiu d'aquest nou descobriment, els savis recorden la famosa descoberta del professor Ot Schmitz, de Heidelberg. Els experiments varen donar un resultat del cent per cent positiu, segons aquest professor; però quan l'any 1925 el Dr. Gye Barnard va llançar la teoria de l'origen del càncer, va resultar, segons investigacions posteriors, que tot era fill, o si no tot una gran part, d'una tècnica equivocada.

Hi ha, doncs, en el camp de la ciència, molts dubtes sobre el descobriment del microbi i de les causes que el produeixen. El càncer, però, continua la seva tasca tràgicament devastadora de la humanitat. Hi ha una batalla entaulada entre aquest terrible microbi i els homes de ciència que febrosament en recerquen l'extinció. Les afirmacions del Dr. Révélis no han tingut pas una afirmació científicament oficial. Si això s'esdevé, s'haurà donat un gran pas contra aquest terrible flagell. Déu ho vulgui.

L'ASSASSINAT DEL REI ALEXANDRE I DE IUGOSLAVIA I DE LLUIS BARTHO, MINISTRE D'AFERS ESTRANGERS DE FRANÇA

Els instints criminals, malauradament tant en voga aquests temps, han portat el dol i la tristesa a dues nacions. D'un sol cop, Iugoslàvia perd el seu rei, i França el ministre d'Afers Estrangers Sr. Barthou. El fet, com és sabut, ha ocorregut a Marsella, quan la ciutat es disposava a homenatjar el rei

Alexandre I. Aquest doble assassinat posa, una vegada més, en perill la tranquil·litat europea, amenaçada temps ha per una colla de circumstàncies. La gran guerra va deixar un



Alexandre I, rei de Iugoslàvia, el qual ha estat assassinat a Marsella, junt amb el ministre francès M. Barthou

regueró d'odis que ni han pogut ésser dissimulats ni evitats. Els fets de Marsella vénen a ennegrir encara més l'horitzó, i és difícil preveure el que pot passar. Aquest doble assassinat fa recordar massa el de Sarajevo, que va ésser el llumí que va encendre la terrible guerra que va desolar el món.

L'assassí, diuen els telegrams, és un jove exiliat polític que ha volgut exterioritzar, amb aquest crim, la seva protesta per la política que seguia

al seu país el rei Alexandre. El fet d'anar en el mateix cotxe el ministre d'Afers Estrangers de França, senyor Lluís Barthou, ha ocasionat el doble homicidi, ultra altres ferits que en resultaren. El gest repugnant del criminal confirma l'estat de degeneració moral d'aquests individus que no tenen el més petit control ni un sentit moral que els faci veure la responsabilitat que tenen com a homes. Aquests viatges dels caps d'Estat, i més quan són fets amb un caràcter oficial, no són pas altra cosa que un esforç per tal de llimar els antagonismes existents entre els pobles després d'haver estructurat la nova Europa mitjançant el tractat de Versalles, el qual ha estat protestat constantment des de la seva promulgació, disparats els darrers trets de la gran catàstrofe iniciada el 1914. La post-guerra, un capítol d'inquietuds i neguits, ha quedat novament ennegrida amb aquest episodi sangrant, el qual contribueix a enrarir l'ambient ja prou gris de l'Europa dels nostres dies.

Alexandre I de Iugoslàvia havia nascut a Cetina, capital del desaparegut regnat de Montenegro, el 4 de desembre del 1898, fill segon del rei Pere I.

El 1904 entrà a formar part del Cos de Cadets imperials de Rússia, i el 1909, davant la renúncia obligada del seu germà, fou reconegut oficialment hereu legítim. El 1912 va comandar el primer cos d'exèrcit en la guerra dels Balcanes, i el 1913 va lluitar contra Bulgària i Turquia. El 1914 va prendre el comandament de les tropes sèrbies durant la guerra europea. El 16 d'agost del 1921 va succeir el seu pare al tron, i un any més tard es va casar amb la princesa Maria de Romania. L'actual i més important preocupació d'Alexandre I era l'aproximació dels dos pobles, serbi i búlgar, per tal que en el nou sistema de pacificació quedés consagrada la pau entre els dos pobles. Era aquest el motiu que el portava a París i ha mort en la defensa de la noble causa de la pau.

Lluís Barthou, el ministre d'Afers Estrangers de França, era un dels grans polítics de l'actualitat i un dels més destacats que França havia tingut en aquest departament. La seva tasca, en aquests darrers temps intensíssima, era encaminada a la pacificació d'Europa i a cercar per al seu poble aquella companyonia que l'apartés dels odis dels altres. Barthou va néixer a Oloró-Santa-Maria l'any 1862. Féu una brillant carrera universitària, i després, en la política, va demostrar una personalitat que fou destacada ben aviat. La història li reservava un paper de compromís, i ell tenia condicions per a emprendre'l. Fou nomenat diverses vegades ministre, i el 1893 ocupà la presidència del Govern del seu país. Les seves activitats polítiques encara li deixaven temps per a cultivar la literatura, i va donar a la publicitat diversos llibres amb assaigs i estudis sobre personalitats distintes del camp de la literatura, història i la música.

Barthou serà un nom d'aquells que la història registra amb un destacat relleu. Els seus esforços per tal de mantenir estretament lligats els països hereus de la derrota centroeuropea, sota l'acatament del tractat de Versalles, han estat tothora enormes. En aquesta idea, que era la seva preocupació màxima, perseguia la seguretat bàsica del seu poble, i per això procurava renovar velles amistats, com ho prova el fet de l'entrada de Rússia a la Societat de Nacions.

França, doncs, ha perdut una gran figura que cercava per tots cantons la pau i el respecte, i Europa l'home que s'havia destacat en primer terme per fer respectar els compromisos derivats de la gran guerra. Una de les fotografies que il·lustren aquest article, ens presenta Barthou sortint dels funerals en sufragi de Dollfuss, un altre gran patriota assassinat. Un mateix destí ha ajuntat aquests dos homes la vida dels quals pot considerar-se paral·lela en llurs treballs per la pau de llurs pàtries, aquesta pau tan perseguida, els postulats de la qual són tallats per mans criminals, que no tenen altra concepció del món que la que els dicta llur egoisme desenfrenat.

Déu vulgui que els mals averanys que es fan sobre la sort d'Europa, augmentats per aquest doble crim de Marsella, s'esvaeixin, i pugui assolir-se aquella pau dintre la germanor que ha de regnar entre els pobles.

Que Déu hagi acollit els dos homes que han deixat llur vida en l'exercici del bé per la humanitat. — V. V.



El Sr. Barthou, que fou assassinat fa pocs dies a Marsella, en el moment que sortia de l'església de Nostra Senyora després d'assistir als funerals del canceller Dollfuss. — (Fotografia Grafinform)

SOCIOLOGIA CRISTIANA

LA SETMANA SOCIAL DE SARAGOSSA

Amb un èxit ben falaguer ha tingut lloc a Saragossa el VIII curs de les Setmanes Socials d'Espanya. Cada any, una colla d'hommes especialitzats en una determinada matèria dintre la sociologia cristiana, donen un curs sobre els problemes de més actualitat.



El savi sociòleg Sr. Severí Aznar, president de les Setmanes Socials d'Espanya

Enguany, el curs ha versat sobre «Problemes agraris d'Espanya», la qual cosa oferia un particular interès, donada la candent actualitat.

Podríem dir que aquestes Setmanes constitueixen com una mena d'exercicis, puix que no hi ha la preocupació dels discursos,

sinó estudiar, en un ambient de serenitat, de reflexió, sobre bases d'investigació científica, els temes presentats pels diversos professors.

Els avantatges de la sociologia cristiana, aplicada en tots els problemes suscitats entre el capital i el treball, sobresurten amb tota la seva claredat. Enmig de les lluites socials, també estudiades amb tota detenció, les doctrines de l'Església, concretades especialment en les Encíclics «Rerum Novarum» i «Quadragesimo Anno», ens apareixen com l'únic mitjà d'acabar amb els antagonismes existents. Si tots els que s'han dedicat a guiar les masses obreres ho haguessin fet en un sentit de veritable justícia social, no hauríem hagut de lamentar les topades sagnants que han escampat el dol i la misèria especialment a les llars obreres, ni les pertorbacions econòmiques que han fet més amarga la vida dels pobles.

S'imposa una reforma de la vida econòmica dels pobles, i, fracassades totes les teories basades en un eixorisme materialisme, l'organització de l'Estat Corporatiu ha pres, en el transcurs d'aquesta VIII Setmana Social de Saragossa, un relleu que ha fet comprendre a tot hom la necessitat d'aquesta organització. L'organització sindical ha estat posada a la consideració dels setmanistes, els quals han comprès també la necessitat imperiosa d'un canvi de procediments. L'actual engranatge sindical, defectuós, té una colla de punts vulnerables que mereixen un estudi ample que en posi de manifest les falles. També aquest aspecte ha estat mestriolament exposat. Fins que les organitzacions no tinguin una base absolutament professional, no és possible l'entesa que ha de portar la perfecció a la vida del treball.

La vida camperola, amb tots els defectes actuals, natural conseqüència de passades actuacions, necessita una reforma. En aquest aspecte, la Setmana ha posat de manifest una de les causes que més han contribuït a l'anarquia existent: la baixa moralitat de les masses engriscades per pro-



Acte de clausura de la Setmana Social celebrada a Saragossa. — (Fotografia Palacio)

pagandes incontrolades que han portat la vida camperola a un nivell de misèria espiritual i material. El pagès, l'obrer camperol, ha d'ésser considerat en un pla de dignitat, de la qual se l'ha volgut apartar. L'agricultura, base de l'economia espanyola, ha de merèixer aquella alta consideració que la indústria sovint li ha volgut restar. El camperol, que té dret a una vida de més comoditat, puix que el seu treball és dur, en aquesta Setmana

ha estat dignificat com es mereix, i han estat estudiades les normes que caldria introduir al camp per tal que l'atracció de la ciutat no el despulli. L'organització de les classes camperoles, el crèdit agrícola per a fer més solvent la vida econòmica del pagès, les normes per a treure un major profit de la terra, la necessitat i els procediments pràctics per a elevar la vida moral i religiosa de la població camperola, els factors agrònomicos i econòmics del problema agrari, l'assegurança de persones i coses del camp, els factors jurídic i social del problema agrari, l'ensenyança general i tècnica de la població camperola, la política agrària que caldrà seguir, la reforma dels contractes d'arrendament, etc., tot això ha estat estudiat amb una minuciositat que n'ha fet veure l'interès. El Sr. Herrera, president de la Junta Central d'Acció Catòlica, donà una conferència sobre l'acció catòlica i l'acció política, prodigi de coneció i de doctrina, amb la qual quedà perfectament determinada la funció de cada un d'aquests aspectes, i assenyalà el perill de guiar les joventuts a través de l'acció política, sense una educació perfecta a base de l'acció catòlica, i posà per exemple el cas d'Alemanya, on la joventut, sota el guiatge de Rosenberg, està abocada a un gravíssim perill.

Notabilíssim també el discurs de clausura, del bisbe de Tenerife, que glossà les doctrines socials catòliques i posà de relleu la necessitat imperiosa de restablir la parròquia, que «ha d'ésser la mare d'on irradii la

saba salvadora», contrarestant la introducció del laïcisme que ha enderrocat l'edifici moral de la pagesia.

Catalunya era representada en aquesta Setmana d'estudis agraris, per un grup nombros, entre el qual hi havia enviats de la Federació de Joves Cristians, de «El Matí» i el Dr. Griera, secretari general d'Acció Social Popular.

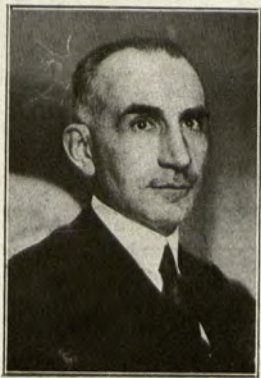
Tots retornaren meravellats de la tasca portada a terme, i animats per a seguir treballant per tal que la sociologia catòlica s'imposi a la desorientació social existent.

Els professors que hi prengueren part foren: Severí Aznar, que parlà sobre «Més orientacions socials de Pius XI»; Miquel Sancho Izquierdo, sobre «Organització de les classes camperoles»; Antoni Maseda, sobre «El crèdit agrícola»; Julià Pascual, sobre «Com fer més fecund el camp espanyol»; Dr. Arbolea, sobre «Necessitat i procediments pràctics d'elevar la vida moral i religiosa de la població camperola»; Josep Aragon i Montejó, sobre «Factors agrònomicos i econòmics del problema agrari a Espanya»; Alvar López Núñez, sobre «L'assegurança de persones i coses al camp»; Lleó Leal Ramos, sobre «Factors jurídics i socials del problema agrari»; Josep Cruz Sapazar, sobre «L'ensenyança general i tècnica-agrònomic de la població camperola»; Ferran Martín Sánchez, sobre «La nova política agrària»; Lluís Jordana de Pozas, sobre «Reforma del contracte d'arrendament»; Joaquim de Pitarque, sobre «La Confederació de l'Ebre»; el problema de la terra; Albert Martín, sobre el tema «Com organitzar a Espanya un règim corporatiu»; Joana Salas de Giménez, sobre «Cooperació de l'Acció Social Femenina en la millora de la vida rural»; i Angel Herrera, sobre «L'acció catòlica i l'acció política».

Com es veu, doncs, el problema de la terra ha estat estudiat amb tota la màxima atenció i profusió. — P. VINYOLLES I VIVET.



Eugeni Duthoit, president de les Setmanes Socials franceses, el qual va donar una interessantíssima conferència sobre «Els corrents actuals del pensament econòmic a la llum del catolicisme social» (Fotografia Palacio)



El Sr. Angel Herrera, president de la Junta Central d'Acció Catòlica, el qual parlà sobre «Acció Catòlica i Acció Política» (Fotografia Palacio)



L'arquebisbe de Saragossa (Fotografia Palacio)

LA VEREMA

De les tasques del camp, potser no en trobaríem d'altra, que, com la verema, hagi tingut, ja des dels temps més remots, com una mena de veneració, un culte.

Avui, tot i no ésser més que una feina de les que porten més moviment i alegria, no té pas aquella importància; però, no deixa de tenir aquell moviment i aquella varietat que foren, segurament, els motius que li donaren aquell caire especial, que va arribar a semblar un ritu religiós, si bé després anà degenerant cap a les festes bàquiques, cap a les danses del jovent embriac i cap a la creació de la tragèdia i de la comèdia, l'origen de les quals ha d'anar-se a cercar a les festes que, amb motiu de la collita dels raïms, se celebraven a Grècia, en honor de Dionisos.

No podem pas donar una nota exacta de quan començà el cultiu de la vinya dintre el gènere humà. Sabem, però, de cert, que, després del diluvi, «Noè, que era pagès, començà de treballar la terra i hi plantà una vinya, i bevent del seu vi s'embriagà». Heus ací, com en poques paraules, la Bíblia ens dona compte no sols del primer conreu de la vinya, sinó també de la primera verema.



Una colla de veremadores en plena campanya. — (Fotografia Puig Farran)



La joia de la joventut que alegra les colles de veremadors. — (Fotografia Puig Farran)



Curulls els cistells, els raïms són abocats a les portadores que carregaran els traguers. — (Fotografia Puig Farran)

Les grans festes que celebraven els grecs i els romans amb motiu de la verema, adquirien una importància extraordinària i els fruits que es collien i s'oferien al déu Bacus, en convertir-se en vi bullidor, donaven l'alegria i proporcionaven el goig de la vida.

Aquestes festes, després també se celebraven durant altres èpoques de l'any, i d'elles en són encara vestigis les nostres carnestolades.

La verema ha tingut, en tots els temps i en tots els pobles, una celebració força particular, i en els nostres mateixos dies, la tasca de la verema va acompanyada d'un moviment i d'una gatzara que la fa única entre totes les tasques de l'any.

Cal haver-les vistes les feines de la verema, cal haver viscut uns dies al camp per a encomanar-se aquell goig que sembla eixit del mateix suc dels raïms, cal haver sentit cantar les cançons durant les hores del dia en les vinyes, i en fer-se fosc, damunt els cups.

¿No us heu trobat mai en una masia de la nostra terra o en un poble del nostre país, en aquests temps de la verema? ¿Com us deixondeixen a primera hora els picarols de les mules enganxades al carro, ple de portadores

sorollants! ¿Com us desvetllen els crits dels homes i les dones que s'apressen per anar a la vinya! ¿Com se us encomana aquell anar i venir, aquell remoreig indefinit que sembla acompanyat del brunzir de les abelles i les vespes fibladores!

Aneu al camp, us arribeu a la vinya, passeu per entre els ceps, n'aixequen els pàmpols i piqueu la fruita assaonada, dolça, temptadora, del raïm. El xarello, el moscatell, el macabeu, la pansa, el rojal, el picapoll, la garnatxa, tots us donen un tast ben divers, i



Un avi de vuitanta-cinc anys, lluint encara la barretina que havia estat un tipisme simbòlic de la gent del Priorat. — (Fotografia Puig Farran)



A l'hora de carregar els muls, en plena vinya. — (Fotografia Puig Farran)



L'àpat dels veremadors, a camp ras. — (Fotografia Puig Farran)

tots us conviden a menjar-ne més i més.

Però, afanyeu-vos, que ja s'atansen els veremadors, les noies, amb els falcons lluents al sol, tallen d'un sol cop les grapes atapeïdes de grans llustrosos, que cauen dintre dels coves acollidors, i plens aquests, són abocats dintre les portadores escampades per la vinya, i vénen els homes forçuts amb les samals i les recullen per a carregar-les al carro.

La portadora, a voltes mal ajustada, deixa regalimar el most que comença a destil·lar dels raïms premuts, i escapa arreu aquella flaire temptadora que no sabeu si és de mel laminera o si de flors desconegudes.

Les veremadores, acabada llur tasca, retornen, galtes vermelles, ulls plens de llum, boques cantaires, cap a la casa. Aquella corrua de joventut contenta, dona la mateixa alegria d'un raig de sol o d'un raig de most.

El carro trepidant arriba a la gran portallada de la masia; les mules fan trincar els picarols i amb llur cua inquieta s'espolsen les mosques bronzidores i les vespes fibladores; potegen amb neguit i a cada cop de pota fan tremolar tot el carro. Els homes, fornits i valents, treuen les portadores curulles i les aboquen al piador i comencen la nova tasca, la de trepitjar els raïms. El most salta a raig dels grans aixafats, i s'escorre cap al cup i comença la cançó que haurà d'acabar amb la bullida. La claror dels llums dona més vivor als rostres, les ombres que es projecten a



D'aquest estol de portadores sortirà el vi selecte i aristocràtic del Priorat

les parets augmenten la concurrència del lloc i entre les rialles dels uns, les cançons dels al-

tres, l'enrenou de tothom i el moviment d'uns i altres, fan l'efecte d'aquelles coses que no poden passar mai, que es repeteixen sempre, que s'enyoren i s'esperen, que són quelcom de la mateixa humanitat, que són un encís de la vida.

No ens costaria pas gaire de trobar descripcions de la verema escrites pels millors escriptors i contades pels millors poetes. Ells, molt millor que nosaltres ens farien sentir la bellesa d'aquesta tasca del camp i ens farien copsar tota la seva harmonia de llum, de moviment i de cançons. — V.

EL PRIORAT, TERRA DEL VÍ CLÀSSIC

Entre la Mola i Montsant, dos gegants de pedra de més de mil metres d'alçària, el primer fitant el Camp de Tarragona i el segon les Garrigues, es troba la clàssica terra del Priorat, nom gloriós provinent de la jurisdicció que sobre aquells pobles exercia paternalment el Prior de la Cartoixa de «Scala Dei», cenobi medieval, les ruïnes profanades del qual pot encara contemplar el vianant sota el recés acollidor de Montsant.

Molta gent desconeix aquesta etimologia i, en sentir parlar del Priorat, no té d'aquesta comarca altra noció que la del vi selectíssim que surt d'aquelles vinyes. Es veritat, però,

que avui la característica vinícola és la que conserva el prestigi secular d'aquella contrada dissortada. Dissortada perquè en el que va de segle el Priorat s'ha empobrit amb proporcions aterridores. Com un flagell apocalíptic la fil·loxera va assotar aquells vinyassals i el que abans havia estat un bocí de terra de promissió, va esdevenir en dos anys un lloc de desolació i d'ermot. Tant, que moltes famílies que collien a centenars de càrregues de raïm, al cap de dos anys no podien endolcir els llavis ni apagar la set amb un gotim de garnatxa, de moscatell, de picapoll. Tots els ceps s'havien mort; només quedaven els rabassons com esquelets d'una vegetació assecada.

Replantar les vinyes en aquells penjats on tot és licorella o pedra grisa representava una tasca titànica impossible d'empendre per la major part de viticultors que no disposaven de mitjans per a l'empresa. Fou aleshores que va iniciar-se l'exòde cap a ciutat d'aquells pobles que, de rics i riallers, van esdevenir tristos i esgotats fins al punt que en alguns gairebé han quedat més cases que persones. Un tant per cent, però, de propietaris, amb esforços sobrehumans, van voler superar la dissort i començaren l'eixartiment i replantació de vinyes que avui al Priorat poden calcular-se en un trenta o quaranta per cent del que havien estat.

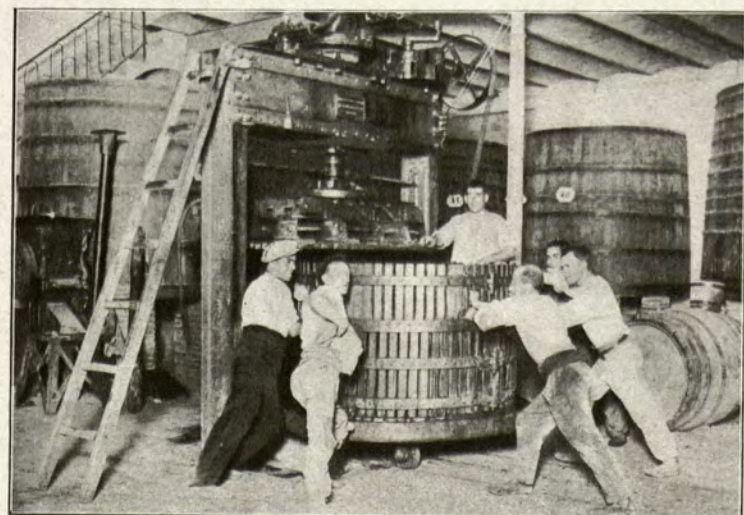
La verema és el que en aquesta època tardo-



Descarregant el fruit madur per a ésser elaborat. — (Fotografia Puig Farran)



La verema és tirada a les tritadores, mentre és pesada i controlada
(Fotografia Puig Farran)



La verema triturada entrant en premsa per a ésser espremuda
(Fotografia Puig Farran)

ral recorda el que fou la comarca prioratina en el temps de la seva abundància, particularment Falset, cap del Priorat, on és feta la informació gràfica que publiquem i on radica la Federació de Sindicats Vinyaters de la Comarca.

La neteja de cups, brulloses, portadors, cossols, premses, botes, tines, bocois i altres estres on ha d'elaborar-se el fruit, és una mena de simfonia d'aquesta joia que comporta cada any la campanya veremadora. Tothom es posa en moviment: homes i dones, joves i vells que es valguin, carregaires, caps de colla, piadors i trainers, tothom està alegrement enfeinat. Aquells comellars, tossals, solanes i obacs, estan animadíssims. Els veremadors, tisora, podall o falçó en mà, tresquen com ovelles enjogassades per aquells corriols de cabra, amb tres rastres de picarols.

Pels camins de ferraadura i carreteres, els animals, anants i vinents, es trobaran a dotzenes en mig del brogit de les portadores que salten dels cascavells que dringuen, del ronc respirar de les bèsties diligents, de l'Avant! dels traginers i del soroll d'alguna llauna desnonada que algun veremador estimba des de les serres dels comellars fins baix els barrancs plens de còdols i pedruscall.

Els pobles del Priorat, en aquest temps, estan perfumats d'aroma de most; d'aquell most que, fermentat, vessarà a raig de cup aquell nèctar fort, reconstituent i noble com les glevs on ha estat fecundat: fort per injectar sana virior a l'organisme: noble perquè quan algú vol fer pujar-lo al cap, abans avisa l'estómac. El prestigi del vi del Priorat, malgrat no tenir econòmicament l'estimació a què es fa creditor, és reconegut arreu com immillorable. Ultra haver-ne cantat les seves excel·lències poetes i literats, entre ells, avui, En Salvador Estrem i Fà, anomenat per antonomàsia el poeta del Priorat, podríem citar gran nombre d'anècdotes que constaten l'estima amb què l'han distingit diverses personalitats que s'han valgut del seu aristocratisme per a fer-ne present, com la forma més clàssica de quedar bé amb els amics o agrair favors.

En certa avinentesa un alt i venerable sacerdot feia l'elogi del vi del Priorat amb aquestes colpidores paraules: Si pel servei de l'Altar cal emprar el millor, jo escullo aquest vi del Priorat per creure'l, a casa nostra, el més òptim per a celebrar el Sant Sacrifici.

ÀNGEL MARQUES



Els tècnics Srs. Guitart i Estrem, analitzant el vi
(Fotografia Puig Farran)

ALES AMERICANES

«VULTEE - V-1» MONOPLA DE TRANSPORT RÀPID PER A 8 PASSATGERS I CORREU, DESTINAT AL SERVEI DE DIA I NIT, AMB MOTOR «WRIGHT-CYCLONE F-2», DE 712 CV.

Els americans posseeixen un estol de ràncers comercials que són l'orgull de la seva nacionalitat, les altes performances dels quals, per ara, els constructors del Vell Món resten bastant apartats d'assimilar, si bé els de manufactura europea gaudeixen d'un coeficient de seguretat més ample que el dels americans, que solament cerquen el millorament de l'economia i velocitat en el transport, a base de reduir al mínim el pes general de la màquina, la qual, per tant, treballa a notables esforços fins a l'extrem que,

malgrat l'avantatge pels seus rendiments, es veu compromesa en la seguretat del conjunt per la seva fragilitat.

De totes maneres, amb la construcció d'aquests ràpids aparells, s'obtenen remarcables resultats, ja que immediatament es perfeccionen llurs qualitats positives, i es tenen en compte tots els fruits negatius que puguin existir al primer exemplar sortit de taller, eliminant-los pel camí d'una tècnica constructiva més acurada, més perfecta. Al poc temps d'entrar en servei l'aparell en qüestió, un millorament d'aquest comença les proves amb un marge de benestar i seguretat superior al del «V-1».

El monopla «Vultee V-1» l'ha projectat el senyor Gerard Vultee, antic enginyer de la casa «Lockeed» i l'ha posat en construcció l'«Airplane Development Corporation», de Glendale (Califòrnia), entitat dirigida pel senyor E. L. Cord, president de la coneguda fàbrica d'automòbils del mateix cognom, filial de la «Stinson Aircraft Corporation», constructora dels avions d'aquesta marca, així com també de la fàbrica de motors «Lycoming», les línies aèries «Aviation Corporation of America» i «American Airways».

Una de les millors característiques de l'aparell al·ludit, és la seva construcció senzilla que permet una revisió fàcil a tots els elements resistents, la qual cosa és d'una importància cabdal per la seguretat i economia, ja que la vigilància feta conscientment, s'emporta molt temps per examinar les parts més afectades de l'estructura metàl·lica.

En canvi, és una llàstima que no se l'hagi estudiat en bimotor en la particularitat de poder volar amb un grup parat, puix que la missió a què se l'ha destinat és de veritable compromís, no solament per la topografia perillosa dels terrenys a salvar, sinó perquè en els vols nocturns, — malgrat el seu potent equip elèctric — una fallida del pro-



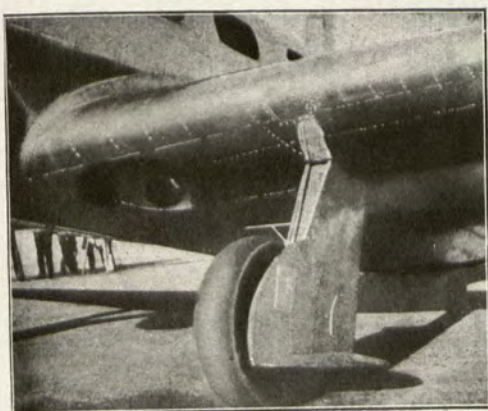
El finíssim monopla «Vultee-V-1», amb el tren amagat en vol, marca a l'espai la seva moderna i esvelta silueta

pulsor reportaria conseqüències d'extrema gravetat.

La cèl·lula la constitueix una ala cantilever tangent en la seva part inferior al fusellatge, de perfil força pronunciat al centre, disminuint progressivament fins als extrems de les ales, que acaben per ésser afinades. Estan construïdes en forma que eviten els remolins que produeixen les ràfegues d'aire; els alerons de profunditat, són estrets, de gran longitud i estan compensats estàticament.

El tren d'atterratge s'eclipsa dessota la cèl·lula, és molt ben resolt, es desplega en set segons i s'amaga amb la mateixa rapidesa. Aquesta maniobra s'obté per mitjà d'un interruptor. El pilot sempre està al corrent de la disposició en què es troben les rodes, per un quadro indicador de senyals lluminosos.

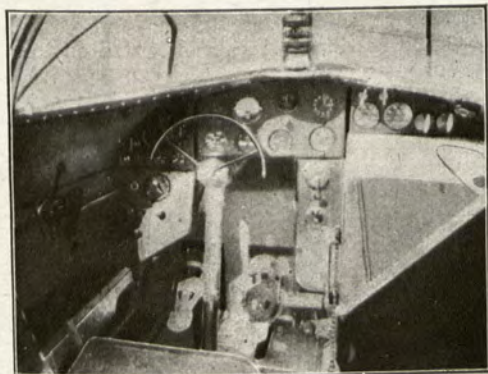
El fusellatge té l'aparença elíptica, i, com el monoplà, va folrat per tires de metall «Alclad», de fàcil substitució per personal



Un detall de l'enginyós aparell d'atterrar. A l'interior on s'aplega, s'observa la presència d'un farcell potent per als vols nocturns

no expert en cas d'avaria o reparacions, avantatge digne d'esmentar, puix que l'aparell no té necessitat d'entrar al taller, com succeeix quan es tracta d'altres solucions.

El lloc de pilotatge és de conducció interior i va situat a continuació del «Wright-Cyclone». L'aviador s'installa a l'esquerra d'aquesta cabina de bona visualitat. L'apartat de correus es troba darrera de l'anterior compartiment. Segueix la cambra de passatgers, amb vuit seients, col·locats en dues fileres i separats per un estret passadís de 30 centímetres d'amplada. Amida 1'67 m. d'alçada per 1'42 d'amplada. Des-



Cabina de pilotatge del "V-1", amb els instruments de bord, entre els quals figura els de vol sense visualitat

prés dels seients existeix una porta lateral d'accés a la cabina del passatge. Hi ha tocador i un esplèndid aparell sonor.

El motor «F-2» el formen 9 cilindres en estel, refredats per aire, i desenvolupa 712 CV. Cubica prop de 30 litres i pesa 500 quilos.

La cabuda dels dipòsits a cada flanc del fusellatge li assegura una autonomia de vol de 1.280 quilòmetres.



El dibuixant Junceda amb el seu model predilecte

En el conjunt de l'exemplar, es nota l'absència total d'arriostats, a la cèl·lula, ales i empenatges, i el seu aspecte és senzill i elegant a la vegada.

Dimensions i performances del «Vultee V-1»:

Envergadura: 14'03 m.; longitud: 10'83 m.; alçada: 2'82 m.; via del tren: 3'10 m.; pes buit: 1.943 quilos; pes total en ordre de servei: 3.296 quilos. Velocitat màxima: 362 quilòmetres per hora; ídem de creuer: 314; ídem d'atterratge: 104; pujada de nivell de la mar: 305 m. per minut; plafó pràctic: 6.710 m.

No se li pot negar que de la seva classe, ben pocs poden comparar-se-li.

Les qualitats del nou «Vultee-1A», difereix del monoplà descrit per un augment general de dimensions, i la cabuda és més espaiosa que la del seu antecessor.

J. R. S.

ELS NOSTRES ARTISTES

EN JOAN G. JUNCEDA

No sóc aficionat a fer descobriments, perquè aquest ofici, des de temps immemorial, està exposat a molts fracassos. Hom atribueix el descobriment de la pólvora a un frare alemany i, en canvi, els erudits ens diuen que molts anys abans de la nostra era els xinesos estaven cansats de veure focs d'artifici. Adhuc hi ha qui discuteix a Cristòfol Colom la glòria d'haver estat el primer europeu a posar els peus al continent americà. Per aquests motius, en dedicar unes ratlles al formidable dibuixant, no imagini el lector que jo tinc la pretensió d'haver descobert una nova estrella en el nostre firmament artístic. Quan jo estudiava el batxillerat, En Junceda ja havia popularitzat la seva signatura en aquell setmanari tan catalanista i tan injustament oblidat en aconseguir els catalans l'autonomia, per la qual el «Cu-cut» sofria tota mena de persecucions i de greuges.

Per circumstàncies de la vida, En Junceda va anar a estiuar a Blanes, i des de llavors m'uneix amb ell una bona amistat, i per això prescindiré tant com pugui de fer l'apologia de l'artista i parlaré de l'amic.

L'apologia de l'artista, altrament, la fa bé prou la multitud de xics i grans de pertot on passa un dibuix d'En Junceda; gent de tot estament, catalana i vària com l'obra d'ell, l'estimen d'haver-lo sentit, en un full volander, bon amic, humorista — sensible, àdhuc, a llurs penes i glòries.

En esmentar jo l'estiueig d'En Junceda, potser a algun lector li hagi suggerit la idea que l'ofici de dibuixant constitueixi un bon negoci, ja que es poden permetre el luxe de passar les vacances en un dels més bells recs de Catalunya. ¿Sabeu com estiueja En Junceda? Acostuma a oir missa de dos quarts de vuit, esmorza amb una esgarrapada (expressió molt blanesca), dóna una ullada als titulars del diari, i abans de les nou ja és de cara a la feina. A la una es permet un bany d'impressió a la mar, situada molt a prop de casa seva, i quan toquen les tres, ja fa estona que està inclinat damunt el pupitre. ¿A quina hora dóna per finida la seva tasca? A les vuit tenim una tertúlia a la voravia de l'obrador d'En Vieta, el cisellador dels vaixells en miniatura; doncs moltes vegades toquen dos quarts de nou i, quan ja és hora d'aixecar la sessió, arriba amb un pas gairebé gimnàstic; això els dies que no fa campana.

A En Junceda mai no l'he sentit queixar-se de la feina perquè és un enamorat (però un enamorat del segle passat) del seu ofici. Malgrat plaure-li en gran manera la música i la bona literatura, encara li quedaven hores disponibles en moltes festes. Li va costar encertar la solució, però a l'últim, després de molts anys, el trobareu que, com a esbargiment, com a descans de la feina de dibuixar deu o dotze hores cada dia, quan arriba el diumenge es dedica als aiguafortos.

Amb tota seguretat que aquest nou caire del seu art és desconegut del 99 per cent dels seus admiradors. Així com les seves il·lustracions i caricatures són tan abundants que, posant les unes al costat de les altres, probablement podrien cobrir tota la línia equatorial, els aiguafortos que porten la seva signatura són en nombre ben limitat. Remarquem «L'excursionista», «El picador» i «Un quíte». En aquests dos, de temes tauromàfics, la ironia del dibuixant és punyent i gairebé corrosiva com l'àcid que empra per a preparar les planxes de coure.

Si algú roman sorprès davant d'aquesta nova modalitat i troba estrany que sigui tan poc coneguda, cal culpar-ne principalment el bon amic Junceda, home d'una modèstia exagerada, incapaç de proporcionar-se un reclam, encara que sigui amb una combinació per reflex. Com un vertader enamorat, la seva tasca la frueix ell mateix i no sent la necessitat d'una exhibició eridana. És l'artista menys comerciant que coneix i li repugna tant el mercantilisme, que els seus amics no hem pogut aconseguir que un dia es decideixi a fer una exposició de dibuixos en els quals es desbordés el seu humorisme sempre sa, sempre correcte, sense limitacions de cap mena.—V. C. S.

CONTES D'ESPLAI

ERNEST

Per LEANDRE AMIGÓ

Esbós psicològic

El campanar de Colcerola ha desgranat dotze batallades, i a l'escola del poble s'ha produït una remor, talment un rusc d'abelles.

Som dijous. Avui a la tarda els infants tenen festa. Quantes il·lusions! Els infants desfilen, un a un, per davant del mestre, que els esguarda somrient. Té per a cadascú un mot a propòsit.

— Sobretot — els repeteix — no sigueu trapelles. Que no rebí de vosaltres cap queixa.

Els infants, amb llurs capets maliciosos, ni tan sols l'escolten. Esperen amb ànsia, com les gallines aviades del corral perquè picotegin a l'era, arribar al carrer, on, en diversos grups, conjuminaran el programa de la tarda.

Ernest, Joan i Jaume, formant un grup, inicien la conversa.

Jaume, el més gran de tots tres, diu amb accent d'home que desitja realitzar els seus propòsits:

— Avui aniré a veure al Pont de la Cadena un home que han trobat ofegat. Aquest matí, en anar a l'escola, m'ho ha dit l'agutzil. Vindreu? Podríem anar-hi després de dinar. ¿Què m'hi dieu?

Joan fa un sí amb el cap. Com que viu prop de la casa de Jaume, amb un xiulet ja s'avisaran.

— I tu, Ernest, que no vindràs? — continua Jaume —. Ja deus tenir por! ¿Et fa basarda, veure un home ofegat? Fa poc que vaig veure'n un que s'ofegà a la resclosa de Can Tona. Tenia els ulls inflats... i la boca torta. Tu no vols venir: oi? T'espantaries. I si les teves germanes sabessin que hi anaves es morrien d'esglai.

Ernest no respon. Amb la mirada fita un punt invisible, roman com capficat. De sobte, es desvetlla d'aquest estat letàrgic, i, amb una resolució que la veu traïx, diu:

— Vindré. A les tres passeu per davant de casa, que jo us esperaré darrera les vidrieres.

El grup es dispersa. Joan i Jaume s'encominen plegats a llurs cases. Mentre xuten amb els rocs que troben pel camí, comenten maliciosament el posat esporuguit del pobre Ernest. I, bo i rient per sota el nas, conclouen: mai no tindrà coratge.

Ernest, sol, pensatiu, amb la cartera dels llibres penjada a l'espatlla, es dirigeix lentament cap a casa. Amb la seva imaginació extremament desperta ja pressent un espectacle que l'horroritzarà. Tanmateix, ha donat paraula d'anar-hi i no hi pot faltar. Recorda que ja és gran i no li escau d'esporuguir-se.

Ernest arriba a casa. Els seus pares i les germanes ja l'esperen per a dinar. Com de costum, besa a tothom; però no com els altres dies, sinó amb un deix d'indiferència, de preocupació.

Deixa la cartera en un penja-robes de l'entrada. La «Xula», la gossa fidel, com cada dia, amb les potetes embruta la bata d'Ernest. Ell no li fa, com solia, cap moixaina. Adhuc se la treu del damunt amb desesma.

El verdum, que ell estima tant, avui ni tan sols el mira. Apar que l'ocell s'adoni de la displicència de l'Ernest, i, saltironant, li dedica un espinguet de joia. Ernest no sent el cant del verdum. El seu pensament es concentra només en l'home del Pont de la Cadena i en l'instant fatídic en què haurà, idefectiblement, d'esguardar-lo.

Ernest, neguitós, sense poder coordinar cap pensament, espera l'arribada dels seus companys. Quina excusa donarà als seus pares? Ah! ja ho sap. Dirà que aquesta tarda la passarà en companyia del seu cosí Antoni. Té el convenciment que comet una falta en enganyar els seus pares. Tot seguit pensa, però, que les seves germanes, de vegades, també menteixen.

Mentre està abstret en aquest pensament,

sent un repicó als vidres de l'entrada. Els seus dos companys, amb gestos simiescos, vénen a dir-li que ja és hora de partir.

Ara l'Ernest voldria fondre's. Amb la mà fa un gest que vol dir: — Espereu-me un moment.

— Mare — diu l'Ernest —. Avui aniré a jugar a casa de l'Antoni. Potser que me n'hi vagi: no us sembla? De totes maneres, si vinc una mica tard no passeu ànsia.

— Sobretot — recalca la mare — no mogueu rebombori. Ja saps que l'Antoni té la seva germaneta malalta. Comporta't com una persona gran.

— Ja hi pensaré, ja, mare!

Ernest, com sempre que ha d'anar-se'n de casa, besa el rostre de la seva mare. Aquesta vegada l'abraçada esdevé més efusiva, i en besar-la s'entreté una mica més que els altres dies. La mare no se n'adona perquè no comprèn l'estat d'ànim del seu fill. Si l'hagués mirat fixament hauria vist que en els ulls del seu idolatrat Ernest, tan clars sempre com un matí assoïllat d'hivern, hi espurnejaven, traïdores, unes llàgrimes.

L'Ernest ja s'ha reunit amb els seus companys. Tots tres es dirigeixen amb pas lleuger, talment cueretes, vers el Pont de la Cadena. Per anar-hi han de passar per un canal que a la mare d'Ernest li fa basarda. Ell ho pensa, i medita que la basarda que sent la seva mare prové de la possibilitat que ell, per negligència, no rellisqui i s'ofegui. Es fa càrrec, una vegada encara, del molt que la seva mare l'estima.

Les hortes de vora el canal on passen són bellíssimes. És l'època que fan més goig. Les pereres, amb llurs fulles tendres, remoregen una cançó. Ernest contempla la beutat del paisatge, i s'esponja de joia en veure que una puput peona, saltironant, per damunt un crestall i, sovint, enfonsa el bec a la terra mollta. De tant en tant fa petites volades mentre estarrufa, com un ventall, la seva cresta virolada. Si gosés, aniria tota la tarda darrera la puput, més que pel goig d'atrapar-la per poder oír el seu cant i contemplar l'elegància del seu vol.

D'un camp s'ouen les veus animades d'un estol de noies que cullen maduixes. Entre aquestes noies en reconeix una: l'Eulàlia. És la veïna de casa seva. Abaixa el cap i procura amagar-se entre els seus companys: no fos cas que el veiés i ho digués a casa seva. L'Eulàlia no l'ha vist. I ara ja respira amb satisfacció.

L'encís de l'hora, el tapís verd dels camps el flauteja d'un rossinyol que té el niu al canyar del canal, encomanen a Ernest una alegria de fa hores no sentida. Aquesta eufòria, tanmateix, dura ben poc, puix que ja són gairebé al Pont de la Cadena.

Jaume comença a fer algun comentari. Joan albira, per una clariana del canyar, un grup.

— Mireu, mireu: ja veig l'agutzil — diu Joan.

— Jo també veig el Xego — afegeix Jaume.

Ernest no veu ningú. Altra vegada voldria fondre's. Precisament feia poc que el seu esperit romania tranquil, i ara ja torna a sentir-se una suor freda per tot el cos. Sembla



que als ulls li hagin posat un tel. S'eixuga les mans fregant-les per les calces. Gairebé diria que té agulles fines per tot el cos, de tanta frisança com sent.

Jaume i Joan no poden contenir-se. Imitant el trot dels cavalls que han vist més d'una vegada a les pel·lícules d'americans, s'afuen com esperitats cap a veure l'home ofegat. En quatre salts devoren un corriol que serpeja la vora del canal. Ernest, a contracor, també els segueix uns quants metres enrera. A cada salt que fa, més suat es troba. Sort que la cursa dura poc, si no, no podria seguir.

Ja han arribat al Pont de la Cadena. Una dotzena de persones comenten, cada una a la seva manera, la tràgica fi de l'home ofegat. L'un afirma que és un captaire. L'altre, un rebuig de la vida que ha volgut escurçar-la submergint-se, per a no tornar-ne a eixir, dins l'aigua que tan pròdiga es mostra amb els fruiterars.

— Jo sostinc — recalca l'agutzil en to suficient — que s'ha llançat al canal perquè ha volgut. Són homes plens d'anys i de xacres, deixats de tothom; i, mireu, així tot s'acaba d'una vegada.

— I no em vindria pas de nou — remarca el Xego — que hagués begut massa mam. No direu que la barreja sigui gaire agradable: vi i aigua doneu-ho als delicats d'estómac.

Alguns riuen de la facècia. Ernest recorda que el seu pare no pot beure'n de vi sol: se'l barreja sempre amb una aigua que pica.

— Potser ha relliscat passant prop del canal — insinua una dona que s'ha trobat allà bo i fent herba per als conills.

Jaume i Joan escolten les converses, mentre ressegueixen, amb els ulls oberts com prunes clàudies, les faccions de l'home que jau, botit, de panxa enlaire, amb la mà esquerra tocant a terra i amb la dreta damunt el pit.

Ernest, en un recó de la rotllana, espia també les faccions de l'home ofegat. No pot contenir el nerviosisme, i balla com si tingués el mal de Sant Vito. No està quiet enlloc.

L'agutzil passa pel seu davant, i tot estranyat li diu:

— Ernest, tu per aquí? ¿Amb aquells has vingut? Que ja ho saben, a casa?

Ernest es torna vermell com una magrana.

Diu un sí tan baix, tan feble, que cal llucar-hi ben poc per a no entendre un no.

— Au, au, cap a casa, que es farà fosc aviat — conclou l'agutzil.

Què més voldria l'Ernest que tornar de seguida a casa! Va a trobar els seus companys, encara capicats en la contemplació de l'home ofegat, i els diu:

— Que no veniu? Jo he d'ésser d'hora a casa... aviat es farà fosc, i...

— U! encara n'hi ha per estona! Ja veig, Ernest, que tens por — recalca Jaume.

— Ja et deia jo — consent Joan — que no havíem de deixar-lo venir. No pot anar enlloc. Sempre fa la mateixa!

Ernest no respon. Altra vegada els ulls se li emboiren. Com que no sap què fer, s'asseu en un marge de vora el pont. Rumia què deu fer, ara, la seva mare. Pensa, encara, en la possibilitat que ella vagi a casa del seu cosí Antoni. Si hi va i no en troba, com patirà, pobreta! Amb un roc s'entreté picant-se l'espatzenya. Llança el roc, i amb el capiró dels dits trenca un brot de fonoll tendre i se'l posa a la boca. Els minuts se li fan hores. No pot més: s'aixeca, i torna cap als seus companys.

— Au, anem! Què hi fem, ara, aquí?

— Ets més pesat que la meua tia—respon Jaume—. Anem, anem, Joan: que, si no, el reiet encara se'ns posaria a plorar.

..

Ja són lluny del Pont de la Cadena. Tornen a passar per les hortes, on les collidores de maduixes ara arrangen els cistells, coberts d'un drap violat. El dia clou i posa una dolça patina a totes les coses. Ja és l'hora en què les granotes comencen, amb llur rauc! rauc! penetrant, a fer monòton el camí de vora el canal. La cançó enervadora de les granotes desvetlla a Ernest records ombrosos de la tràgica fi de l'home ofegat. Se li fa present el comentari del Xego: —«Potser s'ha ofegat perquè havia begut massa mam.»

No ho acaba ben bé de creure.

El tercet ja ha arribat a les primeres cases del poble. Ni Jaume ni Joan ja no es recorden de l'home ofegat. Tampoc no es recorden de l'exercici de gramàtica que demà havien de presentar al mestre. Ernest sí que se'n recorda; però no sabrà com començar-lo.

—Nois, quina gana que tinc!—comenta sobtadament Jaume.—Tot just arribi a casa em cruspí una llesca de pa amb vi i sucre roig!

—L'àvia—diu Joan amb cara riolera—segurament que me'n té preparada una de pa sucat amb tomàtec, i un tall al damunt, d'aquell pernil tan magre!

I, mentre caminen de pressa Jaume i Joan, Ernest els segueix sense cap delit de bere-nar: només amb l'interès de poder arribar com més aviat millor, a casa seva.

..

Ernest ja és a casa. La primera cosa que ha fet és entrar a la cuina a veure si hi trobava la seva mare. Aquesta, naturalment, li ha preguntat què feia la germaneta del seu cosí. Ernest no sap què respondre. Li dol tant, de dir mentides! A l'últim, se li escapa:

— Sí, sí: es troba molt millor.

Immediatament pensa que amb aquesta són quatre les mentides que avui ha dit. Es passeja amunt i avall de la cuina, desficiós. La seva mare ho observa i li diu:

— Què tens, Ernest? Et veig molt neguitós. Què menjaries?

— No, mare, no: no tinc gana!—exclama tot seguit l'Ernest.

Se li acut que encara no ha començat l'exercici de gramàtica que demà ha de presentar, idea que el turmenta, es dirigeix cap a les vidrieres de l'entrada. Veu passar els pagesos que tornen, lassos del treball, de les hortes. Sobtadament, veu passar el cotxe de morts amb el taüt, sense pintar, on jau l'home ofegat al Pont de la Cadena. Un greu sentiment d'amor i de respecte per aquell home desconegut munta del fons del seu esperit. Se li

fan presents les converses del grup de badoes que comentaven la tràgica fi. Ell creu, com la dona que feia herba per als conills, que la víctima passava per la vora del canal, relliscà i va ofegar-se. Una angoixa invencible li estreny el cor. Amb la mirada viva segueix, fins que es perd en tombar la primera cantonada, el cotxe de morts que quasi no es destaca dins aquell aire de tinta.

Els pensaments giravolten pels seu cap com una rotllana de focs d'artifici. Es troba feble, impotent. Necessitaria ara, poder abocar totes les emocions que l'han retut, a una persona de la seva completa confiança.— Qui millor que la mare!—pensa. No, no; els seus companys no hauran dit pas res als seus pares. Ell també pot estar-se'n, de dir-ho. I se n'estarà.

Tots els seus ja són a casa. Les germanes, paren la taula. L'Ernest no té gana. Diu que té mal de cap. Cert, diria que uns martells li repiquen els polsos. Vol anar a dormir. La mare i les germanes l'obliguen a beure's una tassa de llet amb cafè. Li preparen un drap xop d'aigua sedativa per a posar-l'hi al front ben lligat amb un estrenyecaps.

El pare, la mare i les germanes l'acompanyen fins al seu dormitori. Estan angoixosos. Ernest diu que demà ja es trobarà bé. Dormir tot li passarà.

Finalment, resta sol al dormitori. Es colga al llit. Poc després, sent uns passos lleus: són els de la seva mare, que s'apropa a l'espona del llit per veure si el seu Ernest està ben acotxat. El besa. Ell no diu res.

Ja està completament sol. Remembra les emocions de la tarda. Com que ningú no l'observa, ara ja pot alliberar-se de l'orgull i plorar: i, mentre plora, pensa en les mentides que ha dit, en la paúra que ha sofert i en la mentida que haurà de dir demà al mestre perquè no ha pogut fer l'exercici de gramàtica. tot arronçant les cames, es considera l'infant més malaurat del món.

UN FUNICULAR AERI A GRENoble

La ciutat de Grenoble acaba d'inaugurar un atrevit funicular aeri. La seva alçada és força atrevida, puix que és de 500 metres sobre el nivell del sòl, i la seva llargària és de 700 metres. Total, un trajecte ple d'emoció i de bellesa, perquè durant el viatge pot gaudir-se d'un esplèndid panorama. Per a nosaltres, això ja no és cap temptació; no ens cal pas moure'ns de casa per a sentir la impressió del vertigen, ni per a gaudir de les belleses que proporciona un viatge entre cel i terra.

Tot amb tot, hem de confessar-ho, aques-

tes emocions no tenen altra cosa que la novetat. A la segona vegada de muntar en un d'aquests aeris, ja us sembla que aneu tan segurs com si viatgèssiu en un tren o en qual-sevol dels vehicles que roden per damunt la terra.

Només renaix la impressió, a voltes de terror, si us trobeu amb una tempesta de vent. Aleshores la barqueta branda per l'aire i us fa sentir la temença d'un capgirament.

De totes maneres, això no es dona pas gaire sovint; primer, perquè el nostre país no és molt castigat pels bofarts, i segon, perquè així que es presenta un d'aquests fenòmens inesperats, les companyies suspensen el servei.

Amb l'aeri de Grenoble, passarà segurament el mateix. Així que es presenti una pluja massa forta, o un vent fora de mida, el funicular no funcionarà.

A part d'això, que no deixa d'ésser un contratemps per l'excursionista, pot presentar-se un altre cas inesperat: això és, la boira.

A Montserrat, el fenomen es presenta prou vegades. Munten en l'aeri amb aquella il·lusió de poder contemplar un panorama esplèndid, però la bruixa de les muntanyes estén la seva capa damunt la vall i aleshores no és possible poder veure-hi res.

De totes maneres, un viatge en un aeri, és sempre quelcom de bonic, emocionant, colpidor. A més de les belleses naturals que es presenten davant la nostra vista, no podem menys de considerar l'atreviment de la intel·ligència humana, per a la qual gairebé no hi ha res d'impossible, i amb la qual totes les dificultats queden resoltes com si es tractés de jocs de criatures.

LA MARINA DE GUERRA ALEMANYA VISITA ANGLATERRA

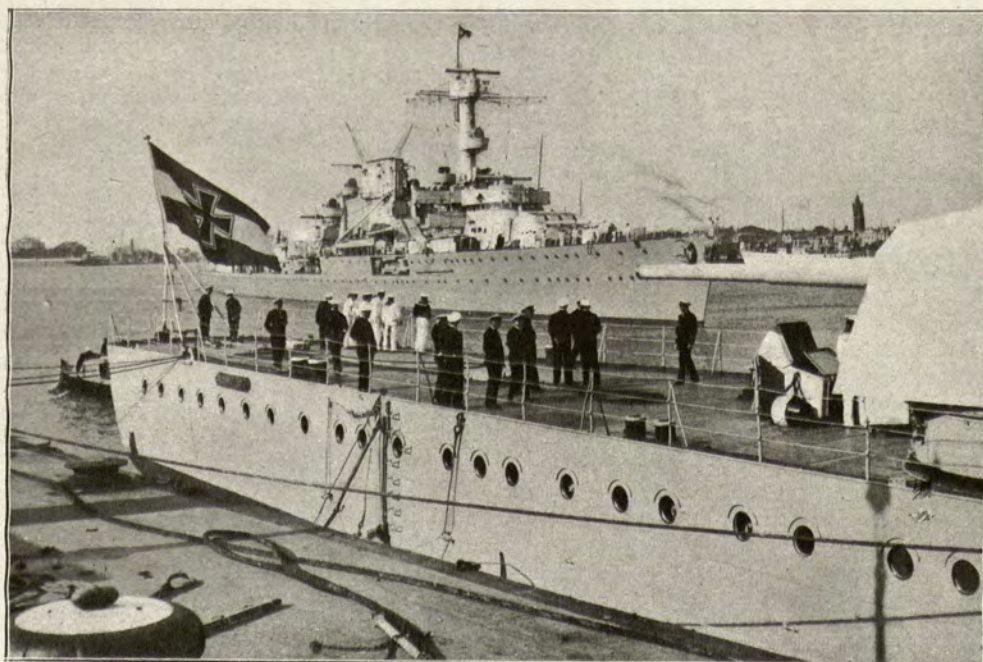
La lluita de mig món contra l'altre mig, coneguda amb el nom de la Guerra Gran, acumulà l'odi d'unes nacions contra les altres, odi que no fou pas acabat per l'armistici ni pels tractats de pau. Ha continuat encara durant molts anys, i, malgrat tots els treballs d'aproximació, encaminats a una estabilització de la pau, encara dura i els preparatius de guerra ens diuen prou que no hi ha pas per ara esperances que s'acabi.

L'odi més fort, però, fou d'Alemanya contra Anglaterra; més concretament, dels marins alemanys contra les illes britàniques, ja que els marins anglesos el primer que procuraren davant la guerra, fou anorrear la marina alemanya que començava a fer-los ombra.

I així com ha durat temps i temps que els militars alemanys no assistien a cap acte en cap dels països ex-aliats, malgrat l'assistència



Un ferrocarril aeri de Grenoble. — (Fotografia Grafinform)



Un vaixell alemany visita Portsmouth. — (Fotografia Central Press)

de delegats de tot el món, ni en parades militars ni maniobres; ni els aviadors no baixaven en cap dels aeròdroms dels antics enemics, si no era en un cas de força major, i fins procuraven no prendre part en les proves organitzades pels països que havien estat contraris, aquesta mateixa animadversió sentia, augmentada encara, la marina de guerra alemanya a visitar la nació rival: Anglaterra. I diem augmentada, perquè si l'exèrcit alemany fou reduït i constrenyit pels tractats a uns límits gairebé microscòpics, comparat al que era abans de la guerra gran, aquest exèrcit pot ésser refet quan vulguin, perquè la matèria prima, l'home, existeix en la mateixa proporció i les armes, canons i accessoris a l'exèrcit poden ésser fabricats d'una manera secreta, i hom diu que així ha estat fet. En el cas de l'aviació, ha passat i està passant el mateix i fins pot arribar-se a improvisar una força aviadora, com així es féu durant la guerra per totes les nacions. Però ja no pot donar-se el mateix cas amb la marina de guerra, i Alemanya trigarà molts anys, si és que hi arriba, a tornar a ésser la rival de la poderosa marina anglesa, mestressa encara avui, de totes les mars.

Per això fou un veritable esdeveniment la primera vegada que uns vaixells de guerra alemanys visitaren un port anglès. La fotografia que publiquem representa l'arribada del creuer *Leipzig* al port anglès de Portsmouth. També pot veure-s'hi el vaixell germànic *Koenigsberg*, de les mateixes línies i dimensions que l'anterior, els quals anaren al dit port per efectuar la primera visita que la marina de guerra alemanya feia a Anglaterra, de la guerra mundial ençà.

Les festes celebrades en aquesta primera visita, en honor dels marins visitants, tingueren totes un regust de cosa oficial, amb aquell encarcament de l'home ben educat, que ha d'alternar amb algú que no li és simpàtic.

LES COLÒNIES DEL COMITÈ DIOCESÀ

El número passat d'ESPLAI, publicava acabat l'interessantíssim reportatge dedicat a les Colònies escolars organitzades pel Comitè Diocesà de l'Escola Catòlica. Ara, en donar-ne l'acabament, més que a les circumstàncies anòmales ens remetem a la benevolència dels nostres amics.

al seu, que se li oferia de nou. S'ha lligat l'infant amb el color i els accidents del paisatge, senzillament, recollint minerals i plantes; se l'ha fet interessar per les noves maneres de viure, esguardant una barca pesquera o un sistema de regadiu; ha ponderat ell

mateix la influència del clima, aprenent a constatar els meteors diaris; ha vist la història d'una comarca i l'evolució d'una llengua, estudiant-ne l'etimologia de les paraules topònimes. En una paraula, hi ha hagut aquella manera plàcida de veure i de sentir les coses sense que els fossin enterbolits els ulls pel vidre de ciutat: «quan es va morir el vedell dels masovers em va fer tristesa», deia espontàniament un nen. I aquella manera d'acomiar-se, tan cinemàtica — diríem —, «adéu molí, adéu font, adéu bosc, adéu gos...»

Quant a la pietat, es procura apropar l'infant a les funcions de la parròquia i al tracte amb el Sr. Rector. Ultra les pràctiques preceptuals, es visita diàriament el Santíssim, s'ensenya catecisme, es beneeix la taula, es diu el Sant Rosari, i, a més, l'«A Déu m'encoman», al matí i al vespre. En els llocs on hi ha catecismes i associacions religioses organitzades, s'hi estableix contacte i així s'estimula uns i altres per mitjà d'exercicis piadosos i esportius.

CLOENDA

Si tinguéssim prou espai detallaríem el guany evident en totes tres dimensions: talla, pes i perímetre toràxic. Només donem, com a mostra, les xifres del pes obtingudes en la comparació de quatre torns — nois i noies, mar i muntanya — bé prou favorables:

un 2 % ha perdut en petites quantitats que no excedeixen els 400 grams; un 3 % augmentà sense arribar a un quilo; un 42 % augmentà d'un a dos quilos; un 49 % augmentà de dos a tres quilos; i un 4 % augmentà de tres a quatre quilos. Sigui dit això pel guany físic; la millora espiritual, després d'haver-ne palesat les característiques amb què es desenvolupa, em sembla que ja és prou manifesta.

Hem aconseguit aquesta gran tasca, hem examinat les seves directrius i ens ha guanyat el cor. No es pot dir pas allò d'Herbart: «se'ls ha governat en lloc d'educar-los».

Sense ésser profetes — no pot fallar! — augurem al Comitè un esdevenidor magnífic.

Text i fotografies per P. PIQUER

L'ATLETISME A ANGLATERRA

El poble anglès desitja ésser fort i sa. A l'efecte, ja des de l'escola és educat en les pràctiques de l'atletisme i no hi ha ningú que no sigui aficionat a un esport o altre.

Enguany, a White City, se celebraren uns grans festivals atlètics en els quals prengueren part atletes de tots els pobles de l'imperi britànic. La diversitat de tipus i de races que componen el gran imperi, hi tenia representació, millor dit, hi havia tramès els seus millors atletes en les diverses modalitats de l'esport.

I no és solament el poble, que és aficionat als esports, sinó que és de la classe mitjana d'on surten els millors representants de cada esport i fins la classe aristocràtica no deixa de tenir qui la representa en les proves, no ja sols dels esports considerats com de caire aristocràtic, sinó en tots els altres.

El mateix príncep de Galles rebé al Palau de Saint James, molts dels atletes representants dels diversos pobles que componen el gran imperi britànic. La fotografia que publiquem el presenta saludant les components femenines de l'equip del Canadà. Perquè, cal dir, que en gairebé tots els esports no són pas les dones les menys entusiastes, i la pràctica de l'atletisme és a Anglaterra, com arreu del món, la base de l'educació física i per aquesta causa són potser les dones les més grans conreadores de l'atletisme pur en tots els seus caires de curses a peu, llançaments diversos, salts, etc.

En els terrenys del Palau de Saint James, i davant alguns membres de la família reial anglesa, diversos atletes efectuaren algunes proves d'atletisme, per la qual cosa foren felicitats pel príncep hereu d'Anglaterra.



Grup d'atletes canadenques saludades pel príncep de Galles. — (Fotografia Central Press)

FESTA BENÈFICA A Cerdanyola

Com a final de la temporada d'estiu, se celebrà, fa pocs dies, un festival benèfic en aquesta població vallesana, el qual tingué un gran èxit.

A Cerdanyola, igual com en diversos pobles d'estiu de Catalunya, al començament d'aquest estiu que acaba de finir, es formà una agrupació de famílies, algunes d'estiuants i d'altres que hi resideixen tot l'any, la qual agrupació bastí un salónet adient en el qual s'han organitzat i celebrat diversos actes familiars i d'esbargiment.

El diumenge dia 23, com a comiat de les famílies d'estiuants que havien de tornar a la ciutat, ensems que com a final de les festes d'estiu, s'organitzà un festival a profit de les famílies més necessitades de la dita població. El festival tingué un gran èxit i fou de resultats pràctics a l'objecte destinat.

El programa del festival, es desenvolupà d'aquesta manera:

De primer, i sota la direcció de l'actor Sr. E. Labori, es posà en escena «La sala de rebre», per diverses senyorettes i joves de la Colònia.

A continuació, un grup de senyorettes, dirigides per la Srta. Pepeta Mestres de Labori, executà el número de «Las espiadoras», de la sarsuela «La Rosa del Azafrán». Aquest número, d'un admirable conjunt i molt ben interpretat, calgué que fos repetit diverses vegades per acallar els inacabables aplaudiments que rebien les senyorettes interpretadores.

Finalment, fou representada l'obra «Un cop d'Estat», la qual va donar lloc a lluir



Una religiosa família catalana

ria que els ajuntava tots en un pensament i en una sola pregària.

La mare devia demanar sempre la gràcia de poder veure reunits tots els fills i aquests també devien demanar la mercé de poder tornar a abraçar els pares, ja vellets.

L'oració fou escoltada i la gràcia ha estat concedida. Tota la família es veié reunida al poble de Forcall el dia de la Mare de Déu d'agost, i, amb aquest mo-

aquest motiu, nosaltres 'ajuntem la nostra joia a la de la venturosa família Carceller del poble de Forcall.

CARNET MEDICAL

L'AIGUA COM A REMEI

Amb l'aigua es poden preparar molts remeis; l'aigua fenicada és un bon desinfectant. Podeu preparar-la tirant 10 grams d'àcid fènic en un litre d'aigua; aleshores és molt bona per aplicar-la en compreses. Si la voleu usar com a desinfectant, us caldrà tirar-hi 20 grams en lloc de 10.

L'aigua oxigenada va molt bé per a gargarismes i desinfeccions de la boca. Podeu preparar-vos-la tirant un raig d'aigua

oxigenada en un vas d'aigua pura i us anirà molt bé per a glopear. Per a altres usos, podeu barrejar dues o quatre cullerades soperes d'aigua oxigenada per un litre d'aigua.

L'aigua bòrica és desinfectant i astringent. Es recomana per a les malalties dels ulls. Es prepara amb 30 grams d'àcid bòric en un litre d'aigua bullent.

L'aigua verda es prepara dissolent 50 grams de càmbora en 175 grams d'alcohol, tot es mescla amb un litre d'aigua filtrada en la qual s'haurà fet fondre 2 grams de sulfat de coure i 2 decígrams de safrà. Es un gran remei per a guarir el mal de la cara de les criatures.

L'aigua calenta és un remei preciós per a combatre les afeccions de l'estómac i les migranyes; s'aconsella prendre-la en dejú. Una compresa d'aigua calenta a la nuca pot calmar la migranya; aplicada damunt el ventre, fa passar els dolors abdominals. Un bany de peus amb aigua ben calenta, fa passar la congestió produïda per les insolacions.

En casos de rampes, en les afeccions de l'estómac, en les crisis de les falses angines de pit, en els atacs d'asma, apliqueu compreses d'aigua ben calenta damunt el cor i sempre us donarà consol. Podeu afegir-hi algunes gotes d'alcohol o de menta, si la voleu perfumada.

Altres són, encara, els serveis que pot prestar-nos l'aigua.

En casos de migranya, s'aconsella beure una gran quantitat d'aigua, tanta com n'admeti l'estómac, i després es produeix un vòmit.

En un vas d'aigua en la qual s'hagi deixat en infusió grana de llinosa, després de colada s'hi dissol una cullerada grossa de mel, i presa en dejú, és un laxant completament inofensiu que sempre dona bons resultats.

No cal dir que l'aigua bullida amb certes plantes, és el millor per als lavatges intestinals.

Però, mireu sempre que l'aigua sigui pura, que no estigui infectada, que no contingui matèries en descomposició.



Senyorettes que prengueren part en una festa benèfica de Cerdanyola

el tremp d'actor del Sr. E. Labori, així com les bones qualitats de la resta de l'elenco.

Prengueren part en aquest bell festival benèfic, ultra el dit actor Sr. E. Labori, els Srs. Comas de Labori, P. Mestres de Labori, L. Rodríguez de Mestres, A. Aymà de Majó, i les Srtas. M. Llenas, M. Soler, P. Cots, etc., i els senyors C. Majó, J. Mestres, J. M. Comas, J. Torras, J. Roig, etc.

Tots els artistes que prengueren part en el festival foren molt felicitats, així com també els seus organitzadors.

UNA FAMÍLIA AFORTUNADA

No és pas insòlit el cas de veure reunits els diversos membres d'una família nombrosa dedicada gairebé tota al servei de Déu. Aquest és el cas de la família Carceller del poble de Forcall, de Castelló de la Plana. Onze fills, tres dels quals són angelets de Déu per haver mort essent encara petits, sis dedicats al servei de l'altar, una esposa del Senyor, i un, l'hereu, per a sostenir els pares en llur vellesa.

Els sis fills religiosos — tres escolapis i tres agustins recolets — han passat un sens fi d'anys escampats pels més diversos indrets del món, sense tenir altra unió entre ells i els seus pares, que l'oració dià-

tiu es va celebrar una gran festa, una festa sacerdotal, tota ungida de carismes, tota plena de gràcies celestials.

El bisbe de Coro (Venezuela), que es trobava accidentament a Forcall, volgué associar-se a la festa, i ell fou el celebrant de la missa solemne que es va celebrar. Tots els sis germans sacerdots prengueren part activa en aquesta solemnitat. Un féu el sermó, un altre feia de Mestre de cerimònies, els altres oficiaven en el pontifical.

La germana, monja dominica de clausura, s'uní en esperit a la festa, i des del seu recés, assaborí les delícies de la diada.

Els pares, els germans, els parents, tot el poble, s'associaren a la magna festa, puix que a més de l'assistència a l'església, prengueren part a la solemne processó que, presidida pel mateix bisbe i pels sis germans sacerdots, recorregué els principals carrers del poble.

Els balcons i finestres endomassats, els carrers guarnits, el cel brillant, la llum més clara, la satisfacció en tots els rostres, la gràcia de Déu damunt de la família, la benedicció del Bisbe arreu arreu.

I per final de festa, el cant del Te Deum, en acció de gràcies pel gran favor rebut.

Festes d'aquesta naturalesa no són gaire corrents. Diades d'aquesta mena sols les poden celebrar les famílies privilegiades que el Senyor ha escollit. Per

dermasol
productes de bellesa

llet nacrada

pólvors

crema netejadora
al suc de llimona

VENDA EN PERFUMERIES

Laboratoris A. Puig - València 293 - Barcelona

COBERTOR DE TAULA



Heus ací un recó d'intimitat casolana on els mobles, no pas els luxosos de fustes triades, conviden a la intimitat mateixa. Com un dissimulament a la seva modestia la labor, ja en el coixí corró del sofà, ja en el quadrangular del cadiral han volgut donar-los en manlleuta una mica de distinció i en particular el tapet, que cau en plects poc dúctils en cobrir la taula.

Una estreta sanefa de color distint el limita; és de costats iguals en quadrat i amida uns 130 cm. per banda.

Un brodat de figures de flors estilitzades, prodigat a bastament, sense, però, arribar a la part central, li dona un atractiu particular, així com la línia sinuosa de transició entre la vora i el descabdellament del tema principal. Es fet aquest brodat a punt de cadeneta amb agulla gruixuda de les que hom empra per a brodar llana.

Com és observador, en el detall que publiquem, on la tècnica és ben clara, té un relleu força accentuat.

Els colors blau en dos tons diversos o el beige seran els que més s'adiran a la finalitat de la tasca i al fons on s'ha de fer vist el brodat.



Tècnica del brodat

Joies d'or i Plati
COMPOSTURES
DE TOTES MENES
JOAN ABAD
SUCESSOR DE J. LLORACH
TAMARIT 185
Kiosc junt a 'EL BARATO'
TELEF. 34954

INDICACIONS PRACTIQUES I NOTES DIVERSES

COSES DE LA LLAR

PER A NETEJAR LA PELL DE DAINA

Quan una pell de daina se us hagi embrutat per l'ús, podeu netejar-la de la manera següent:

Després d'haver-ne tret la pols, fregar-la amb sabó blanc fresc, i posar-la en remull durant dues hores en un bany d'aigua calenta amb una mica de sosa, la fregareu, fins que quedi ben neta i l'esbandireu en una lleugera solució de sosa, sabó i aigua calenta. Escorreu la pell amb un drap gruixut i feu que s'eixugui ben de pressa.

PINTURA PER A LES PISSARRES

Si voleu que les pissarres de les escoles siguin ben negres, prepareu 400 grams de pedra de pissarra feta pols, hi afegireu 60 grams de fum d'estampa. Tot plegat es dissoldrà en una quantitat suficient de silicat de sosa per tal d'obtenir una espècie de pintura. Aquesta pintura es passa amb un pinzell per damunt de la pissarra, procurant passar-lo sempre en sentit vertical. Es deixa eixugar i després poden passar-s'hi dues capes més.

COLA PER A SOLDAR L'ESCUMA

Per a fer un bon ciment blanc i sòlid per a soldar l'escuma de mar, cal mesclar dues parts de cascina fresca amb silicat, en quantitat suficient per a obtenir una pasta semilíquida. Afegiu-hi una part de magnèsia calcinada. Aquesta cola ha de preparar-se en el moment de la seva aplicació.

PER A DONAR LLUSTRE ALS MOBLES

Agafeu un tros de franela ben suau i feu-ne una bola, que embolicareu amb un drap de tela usada, però ben net. Mulleu aquesta munyeca amb dues gotes d'oli d'ametlles i dues gotes d'alcohol de vi. Fregueu el moble que voleu tenir brillant, procurant de fer-ho no de llarg a llarg, sinó donant voltes. Feu-ho a parts, no pas en tot el moble a l'hora, i recordeu-vos sempre que la tela sigui ben neta.

PER QUE LA MANTEGA DE VEGADES FA PUDOR DE SEU I PREN UN COLOR MASSA GROC

L'olor de seu és produït per la formació d'aldeïdes que donen la rancior a la mantega, i per tant, l'olor de seu.

El color groc és degut a la dissecació de la capa exterior de la mantega. Per a evitar aquest defecte bastarà embolicar-la amb un paper impermeable.

PER A NETEJAR LES BAÑERES DE ZINC

Per a netejar les banyeres de zinc, pot usar-se el següent procediment: en un recipient de terrissa mesclar-hi quatre

vasos d'aigua, mig vas d'àcid sulfúric i unes gotes d'oli de coha. Després, amb un drap blanc xopat d'aquesta preparació i empolsat de gres ben fi, es frega el zinc sense deixar-lo eixugar. Per a eixugar-lo, serviu-vos de serradures. Procureu no cremar-vos els dits, puix que l'àcid és molt perillós.

PER A TREURE EL GREIX DE LES CORRETGES

S'utilitza el tetraclorur de carbon; poseu les corretges en un bany d'aquest hidro-carbur durant algunes hores i quedaran desengreixades.

Les corretges poden, igualment, banyar-se durant tres dies en aigua tèbia que contingui 5/10 per cent de coure.

Hi ha a més, el procediment elèctric; aleshores es posen les corretges en un bany alcalí entre dos electrodos i s'hi fa passar un corrent galvànic a la tensió de 5 a 15 volts a la intensitat de 150 ampers, segons el gruix de les corretges.

DEL LLIBRE DE CUINA

OUS REMENATS A LA FRANCESA

Per a sis persones, poseu sis ous en una cassola, dues tasses de salsa blanca, no massa espessa, all, pebre i una mica de mantega. Es bat tot plegat fins que quedi ben fi. Es posa al bany maria i s'anirà remenant fins que quedi com una crema espessa. Se servirà amb trossets de pa fregits amb mantega.

BARATS AL PERFUM DE LLIMONA

Netegeu els barats, treieu-los les espines, i saleu-los. Poseu les graelles al foc cobertes amb fulles de llimoner, poseu-hi els barats, i de tant en tant, tireu-hi unes gotes d'oli. Quan les fulles siguin cremades poseu-n'hi de noves i aleshores gireu els barats. Els servireu posant cada barat damunt d'una fulla de llimona tendra.

PORC A LA VINAGRETA

Talleu la carn de porc a trossos gruixuts i una mica greixosos. Poseu-los en



RUAMBA

Poderós reconstituent per a
NENS I ADULTS
Conté els principis indispensables a la funció vital

Una cullerada de **RUAMBA**, barrejat en la llet, augmenta quatre vegades llur valor nutritiu i constitueix un deliciós desdèjuni o beure per als anèmics, inapetents, raquítics, albuminúrics, desnodrits, etcètera

Laboratoris Viñas-Clarís, 71-Barcelona

una olla amb oli, una cabeça d'alls, una ceba feta bocins, mitja fulla de lloret, la sal i pebre corresponent. Es tapa bé amb un paper d'estressa i un plat d'aigua al damunt. Deixeu que es cogui amb foc. Quan sigui a mig coure, s'hi tira una mica de bon vinagre, se sacseja i es deixa que vagi coent-se fins que estigui al punt.



SOLS

després d'haver rentat amb

NEVA

sabrà com queden les llanes, les sedes i els cabells ben rentats.

Perfecta Netedat, Suavitat i Brillantor Natural.



Els resultats del NEVA no es poden obtenir amb cap altre producte per a rentar. **NEVA no conté sabó, ni matèries alcalines.**

JACINTO SALA, S. A.
(Fàbrica a Cornellà)
Apartat 686 - Barcelona

La Providència Pere Serra
Cucurulla, 2 i 4

Labors - Merceria - Novetats

El més extens assortiment en llanes per a teixir
Suèters, Jerseis, etc. Totes qualitats, tots preus, mostres fetes



— Unes sabates velles pidoleu? Però si les que porteu són gairebé noves encara!
— Justament per això les demano. Aquestes em desacrediten i el negoci se'n ressent.

PER ORDRE DE TALLA

Avui acabem de donar els resultats de l'estadística que classifica els grans homes per ordre de talla. Hem donat els «alts» i els «mitjans»; ara manquen els «petits».

Entre aquests, hi ha Beethoven, amb 1 m. 63 d'estatura; Balzac, amb 1 m. 62; Kant, amb 1 m. 58; Nelson, amb 1 m. 63. I segueixen en aquesta classificació: Meissonnier, Wagner, Mozart, Montaigne, Mendelssohn, Montesquieu, etc...

Aquesta estadística ens demostra, a més, que el gran Napoleó que feia tot just 1 m. 57, es troba en els més petits de la sèrie dels petits i que el rècord de la talla alta correspon al tsar Pere de Rússia, al qual la posteritat anomenà, amb justícia, Pere el Gran. Anidava 2 metres 05 d'alçada.

FENOMENS ADMINISTRATIUS

A Sydney les autoritats duaneres apressaren fa poc, una ampolla de cervesa, el valor comercial de la qual no passava d'una pesseta, calculat aproximadament a la nostra moneda.

Què calia fer-ne d'aquesta cervesa que s'havia intentat passar de frau? Beure-la? Ni pensar-hi. Beure's un líquid que no ha pagat els drets, constitueix un acte greu que els funcionaris duaners no intentarien, de pensar en els perills a què s'exposen.

De conformitat amb el reglament, segons el qual totes les mercaderies decomissades a la duana han d'ésser venudes al millor postor, després d'haver estat anunciada la venda per tres vegades a la «Gasetta del Govern», l'ampolla de cervesa fou presentada en la forma usual en aquests casos, als comerciants que es disputen generalment les mercaderies confiscades.

L'ampolla va ésser adquirida pel seu valor comercial, o sia una pesseta. I els tres anuncis a la «Gasetta» havien costat més de trenta duros!



LA DEFENSA ES NATURAL

— Com és que heu sembrat tantes carbasses?
— Com que els pardals em deixaven sense fruita...

UN BON COP DE DAUS (Conte venezolà)

Un amic del penúltim president de la república de Venezuela, tenia un fill disbauxat que amb la seva afició al joc li estava mermant el patrimoni.

Un dia, el pare va anar a trobar el president per tal d'explicar-li el que li passava i demanar-li que li tragués del damunt aquell fill inaguantable.

El president li prometé fer-ho; escriví un mot al ministre de la Guerra i vuit dies després, el minyó, amb el nomenament de capità, i al cap de 80 homes a cavall, sortí cap a la muntanya a heur-se-les amb uns indis que movien brega.

Dos mesos després, el capità féu a Caracas una entrada sensacional, seguit dels seus 80 homes, ell i tots a peu.

Li fou preguntat què s'havien fet dels cavalls.

— Ens els hem jugat als daus amb els indis, — respongué tranquil·lament — i els hem perdut.

En un altre país, el flamant capità hauria estat castigat; però a Venezuela, es veu que tot té adob.

— Ja tinc una solució — digué el president al pare del minyó, que havia acudit, desesperat, a l'amic. — En comptes de capità de cavalleria, el farem capità d'infanteria.



LA DONA DE FER FEINES EXIGENT

El guardià del far. — Només heu de rentar quatre vidres, fregar un llum i escombrar una escala... i amb una hora no en teniu prou?

ANIMALS DESTRUCTORS DE MOSQUIT

Ho són les carpes i les tenques, que devoren les larves de mosquit que troben a l'aigua.

Les rates pinyades també ho són i se les utilitza per a fer-ne bones mortaldats, car poden consumir-ne grans quantitats. En algunes regions construeixen caus on viuen aquests animals, i on els mosquits són atrets i devorats, tot just s'hi figuren.

LA DESCOBERTA DEL PAPER SECANT

Ja és sabut que fins no fa molt la gent se servia encara de sorra o de cendra per assecat la tinta de les escriptures.

El paper secant nasqué de la badada d'un obrer anglès. Encarregat de fer una pasta de paper, oblidà de posar-hi la cola consegüent. L'amo de la fàbrica de paper considerà inservible la mena de paper que havia sortit i anava a desfer-se'n definitivament, quan s'adonà que aquesta nova composició absorbia les gotes de la pluja...

EL REIALME DE L'ACORDIO

L'acordiò és un instrument musical que avui experimenta una renaixença.

El país on les seves veus de nas són més estimades, és a Bèlgica.

En aquest país es compten actualment, 40.000 acordionistes.

DE LA HISTORIA DEL PARAIGÜES

L'origen del paraigües es perd en la nit dels temps.

El para-sol sembla haver nascut a la Xina i els egipcis i els assiris ja el coneixien. Pot dir-se que el para-sol de les regions tropicals va tornar-se el paraigües dels països septentrionals.

Fa solament quatre segles que és un enginy adoptat als països latins i les dones varen ésser les primeres a usar-lo.

El paraigües no va introduir-se a Anglaterra fins al començament del segle disset. Cap a l'any 1640, el paraigües francès tenia el mànec d'alzina o de palissandre, 1 metre 20 de llarg, deu barnilles de 80 centímetres i una tija de coure. Aquest paraigües pesava uns dos quilos. Era un moble de família que es trametia de generació en generació. Primerament es feien de coure, de tela encerada o de paper vernissat; després, de seda embeguda d'oli i, més tard, de teles gruixudes. Costava de 45 a 60 francs.

Des de fa un segle, el paraigües ha estat en totes les seves parts, objecte de perfeccionaments: S'ha escurçat, l'acer s'hi ha emprat en lloc de barnilles de balena, i el seu pes ha estat reduït fins a 300 grams.

UNA NACIÓ QUE GASTA MOLTA MAGNÈSIA

Als Estats Units gasten 50.000 tones de magnèsia.

No cal alarmar-se, però: aquesta quantitat enorme de sal purgant, no s'utilitza pas únicament per a rentar tubs digestius ianquis. La major part hi té aplicacions industrials.

Les indústries tèxtils, les del paper i del coure n'absorbeixen en quantitats apreciables, però la més voraç és la de la seda artificial, que en gasta quatre tones, per tona de seda acabada.

LES UNGLES I LA SALUT

Segons el senyor Mangin-Balthazar, el professor Ohner i el doctor Sabouraud, les ungles poden determinar l'estat de salut d'un individu i donar precises indicacions als metges.

Per exemple, és possible que una persona que tingui les ungles dures i propenses a trencar-se, pateixi d'arterio-esclorosi.

Les ungles toves indiquen en general una vitalitat insuficient.

Les taques blanques situades a la base de l'unga, són gairebé sempre, un indicatiu de força. Llur desaparició total o parcial pot, doncs, revelar un trastorn orgànic.

UN GRA D'ARENA MONUMENTAL

En la regió de Laakinville, a Austràlia, no fa molt, hi fou trobada una enorme arena o pepita d'or que pesava 78 lliures i que va ésser estimada en 680.000 francs.

El cercador d'or que la va descobrir, va fer-se el jornal!



— Noi, t'acompanyo en el sentiment.
— I a què ve, això?
— La meua dona ha estrenat un capell nou.
— I això què vol dir?
— I ha sortit per anar a fer una visita a la teua muller.



CONEIXEDOR

— Què, trobes que està bé?
— Ja ho crec: No t'has fixat en la signatura?...



GARANTIA

— Ja hi vindria amb la vostra barca, però... i si ens en anem a fons?
— Això rai. Li seria retornat el preu del viatge.

ACUDITS DE TEATRE

El director d'un teatre crida l'encarregat de la comparsa, per tal de fer-li una recomanació:

— Desitjo — li diu — que l'escena del bosc tingui un gran realisme. Mireu de trobar gent que sàpiga imitar bé l'udolar de les feres.

— Està entès. Tinc precisament una mitja dotzena de figurants als quals fa sis setmanes que no s'ha pagat el jornal. Responc d'ells!

Una actriu, la primera joventut de la qual no és ja sinó un record, es presenta al director per sollicitar un paper en la propera estrena.

— Quina edat té, vostè? — li pregunta el director.

L'actriu dubta a respondre, pren unes expressions de nena... En això, el director li clava, barroer:

— No s'hi pensi més! No difereixi més la resposta. Cada segon que passa agreuja més el seu cas...

APLICACIO DE LA TELEVISIO

S'anuncia en el món radiofònic que es podran aviat, rebre programes de televisió, de cintes cinematogràfiques, per exemple.

Durant les hores de la nit, un aparell anomenat «fac-símili» podrà traçar ratlles sobre el paper en lloc d'emetre sons i reproduir, per aquest procediment, columnes de diari.

Un diafragma d'alta veu clavat en una capsula especial mòbil, es desplaçarà lentament sobre una barra molt prima. Una estilogràfica ratllarà un rotlle de paper i formarà lletres, paraules, dibuixos, mapes.

El paper estarà posat en moviment gràcies a un mecanisme de rellotgeria.

Com que de moment, és encara més senzill comprar el diari, no és d'esperar que aquests dispositius imaginats pels enginyers, es construeixen, per ara, en gran escala.

PUBLICACIONS I EDICIONS «SPES» S. A.

OFICINES:

FONTANELLA, 12, 1.^{er}

TELEFON 11565

TALLERS:

PASSEIG Dr. ROBERT, 149

TELEFON 53953

Les vostres publicacions us seran servides amb puntualitat i en un català acurat si en confieu la composició mecànica als nostres tallers, on tenim muntat, a disposició dels qui voldran honrar-nos amb llurs encàrrecs, un equip de linotips util·lat amb un selecte assortiment de tipus.